

Република Србија
Основна школа „Милован Глишић“ Ваљево

Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период 2026-2030. год.

Садржај

УВОД.....	4
1. ЦИЉЕВИ И ИСХОДИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.....	7
1.1. Циљеви основног образовања и васпитања.....	7
1.2. Исходи основног образовања и васпитања.....	9
2. НАСТАВНИ ПЛАН ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	10
3. ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА.....	17
4. ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА.....	17
5. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ	17
6. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО – РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ.....	20
7. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА	22
8. ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА.....	38
8.1 Програм слободних активности за први циклус образовања и васпитања	39
8.2. Програм слободних активности - секције у другом циклусу образовања и васпитања.....	41
9. ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ И ОДЕЉЕЊСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ	71
9.1. Програм рада одељењског старешине	71
9.2. Програм рада одељењских заједница	72
10.ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ	77
11.ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ.....	79

12.ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	82
13. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	83
14. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ УПРАВОМ.....	86
16. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ	89
17. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ	92
18. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ	108
18. ПОСЕБНИ ПРОГРАМИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА.....	111
18.1. ПРОГРАМ ПРУЖАЊА ДОДАТНЕ ОБРАЗОВНЕ ПОДРШКЕ УЧЕНИЦИМА	111
18.2. ПРОГРАМ ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА.....	113
18.3. ПРОГРАМ ЦЕЛОДНЕВНЕ НАСТАВЕ	114
19.ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	115

УВОД

Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања за период од 2026. до 2030. године

Назив школе: ОШ „Милован Глишић“

Место и адреса: Ваљево, Прва пролетерска бр. 6

Број телефона: 014/221-310

Телефон директора и факс: 014/225-076

Мејл адреса: sestaskola014@gmail.com;

Веб сајт: www.mglisicva.edu.rs

Име и презиме директора: Марина Вукосављевић

Основна школа „Милован Глишић“ налази се у Ваљеву у делу града који припада МЗ Брђани. У матичној школи у Ваљеву има 28 одељења у којима се настава организује за први и други циклус основног образовања и васпитања. Настава за први циклус основног образовања и васпитања одвија се и у издвојеном одељењу у Доњој Буковици, у којој има једно комбиновано одељење.

Стручни актив за развој школског програма чине:

1. **Директор школе, Марина Вукосављевић**
2. **Руководиоци стручних већа разредне наставе**
(Ирена Рашевић, Славица Томић, Вук Секач, Милена Радојевић)
3. **Руководиоци стручних већа за области предмета**
(Кристина Спасојевић, Јасна Пантић, Владимир Ђенадић, Гордана Васиљевић, Драгана Адамовић, Владимир Јанковић, Иван Бирчанин, Славица Лазић, Здравко Спасојевић, Јасна Ђаковић)
4. **Руководиоци стручних актива и школских тимова**
5. **Стручни сарадници педагошке службе**

У изради Школског програма учествовали су сви чланови стручних већа и тимова школе.

Законом о основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018 – др. закон, 10/2019, 129/2021, 92/2023 и 19/2025) чланом 27 дефинисан је садржај Школског програма као документа на основу којег се остварује развојни план и укупан образовно-васпитни рад у школи. Он представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник планира и реализује свој рад. Школски програм омогућава оријентацију ученика и родитеља у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика.

Начела израде школског програма	Полазне основе при изради школског програма
• Усмереност на процесе и исходе учења; • Заснованост на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма; • Уважавање узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика; • Хоризонтална и вертикална повезаност у оквиру предмета и између различитих предмета; • Поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућност личног избора у слободним активностима; • Заснованост на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења; • Уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе; • Развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота; • Коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика; • Уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.	Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018 – др. закони, 10/2019, 6/2020, 129/2021, 92/2023 и 19/2025). Закон о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018 – др. закон, 10/2019, 129/2021 и 92/2023). Закон о уџбеницима („Службени гласник РС“, бр. 27/2018 и 92/2023). Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10/2017, 12/2018, 15/2018, 18/2018, 1/2019, 2/2020, 16/2022, 1/2023 – исправка, 13/2023, 14/2023 и 11/2024). Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 16/2018, 3/2019, 5/2021 и 13/2023). Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/2019, 1/2020, 6/2020, 7/2022 и 13/2023). Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/2019, 6/2020, 7/2021, 1/2023 и 13/2023). Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 15/2018, 18/2018, 3/2019, 3/2020, 6/2020, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023, 3/2024 и 6/2025). Правилник о плану наставе и учења за седми и осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 18/2018 и 13/2023). Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/2019, 1/2020, 6/2020, 8/2020, 5/2021, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023 и 6/2025). Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/2019, 2/2020, 6/2020, 5/2021, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023, 4/2024 и 6/2025). Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 10/2024).

	Правилник о стандардима образовних постигнућа за крај првог циклуса основног образовања и васпитања и за крај основног образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 104/2024). Општи стандарди постигнућа за крај основног образовања за страни језик (Сл. гласник РС бр. 78/2017); Правилник о стандардима квалитета рада установе („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 14/2018 и 1/2024). Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Службени гласник РС“, бр. 74/2018). Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом („Службени гласник РС“, број 80/2018). Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи („Службени гласник РС“, број 30/2019). Правилник о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада у установама образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 10/2024). Правилник о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“, број 11/2024). Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Службени гласник РС“, број 65/2018). Правилник о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика или трећег лица у установи образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 22/2016). Извештај о самовредновању рада школе (од 2022. до 2026. године); Извештај о спроведеном спољашњем вредновању квалитета рада установе; Школски развојни план ОШ "Милован Глишић" за период 2022-2026.
--	--

- **Језик на којем се остварује школски програм:** српски језик.

1. ЦИЉЕВИ И ИСХОДИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1.1. Циљеви основног образовања и васпитања

Законом о основном образовању и васпитању прописани су циљеви и исходи образовања и васпитања, и обавеза сваке школе је да свој рад усмери ка њиховом остварењу. Начини њиховог остваривања зависе од постављеног циља и могућности школе а реализоваћемо их кроз редовну наставу, ваннаставне активности и друге програме образовног и васпитног рада. Све активности у школи планирају се, организују и реализују са намером да се остваре постављени циљеви.

Циљеви основног образовања и васпитања	Начин остваривања
- Обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика; - Обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу; - Свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања; - Развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности; - Развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња; - Континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси; - Развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења; - Пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима; - Развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије; - Развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења; - Оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота; - Развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства; - Развијање позитивних људских вредности; - Развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;	Поред редовне наставе (обавезни, обавезни изборни предмети и изборни предмети/програми), сви наведени циљеви се остварују и кроз слободне наставне активности, ваннаставне активности/секције, часове одељењске заједнице, допунску и додатну наставу и друге облике додатне образовне и васпитне подршке. На остваривању циљева основног образовања и васпитања ради се континуирано и кроз функционисање и укључивање ученика у различите културне, спортске, хуманитарне, здравствене и друге активности и акције. Кроз рад различитих тимова и њихових програма (здравствена и социјална заштита, сарадња са локалном заједницом, породицом, рад школске библиотеке), кроз програм заштите ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и других облика ризичног понашања, кроз програм професионалне оријентације, рад Ученичког парламента и Вршњачког тима.

- Развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости; - Развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине; - Повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања; - Повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.	
Развијање међупредметних компетенција: - компетенција за учење; - одговорно учешће у демократском друштву; - естетичка компетенција; - комуникација; - одговоран однос према околини; - одговоран однос према здрављу; - предузимљивост и оријентација ка предузетништву; - рад са подацима и информацијама; - решавање проблема; - сарадња; - дигитална компетенција.	Школски програм биће усмерен на подстицање и развој међупредметних компетенција. Циљ развијања међупредметних компетенција јесте динамичније комбиновање знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте. Међупредметне компетенције развијаће се на свим предметима, приликом решавања различитих задатака, проблема, пројеката. Развијањем међупредметних компетенција трудићемо се да подстакнемо целоживотно учење и функционално знање код наших ученика. Реализују се кроз наставу свих предмета (обавезних, изборних, слободних наставних активности), кроз рад секција и других активности и програма кроз различите контексте и ситуације, кроз решавање различитих проблема и задатака.

1.2. Исходи основног образовања и васпитања

Након завршетка основног образовања и васпитања ученици ће знати како да:

1. Изразе и тумче идеје, мисли, осећања, чињенице и ставове у усменој и писаној форми;
2. Прикупљају, анализирају, организују и критички процењују информације;
3. Користе српски језик и страни језик у зависности од културног наслеђа и средине, потреба и интересовања;
4. Ефикасно и критички користе научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
5. Раде ефикасно са другима као члан тима, групе, организације и заједнице;
6. Самостално уче;
7. Разликују чињенице од интерпретација;
8. Примењују математичко мишљење и знање, у циљу решавања низа проблема у свакодневним ситуацијама;
9. Поуздано, критички и одговорно према себи и другима користе дигиталне технологије;
10. Одговорно и ефикасно управља собом и својим активностима;
11. Ефикасно и конструктивно учествује у свим облицима радног и друштвеног живота, поштује људска права и слободе, комуницира асертивно и ненасилно посебно у растућој разноликости друштава и решавању сукоба;
12. Покреће и спремно прихвата промене, предубима одговорност и има предузетнички приступ и јану оријентацију ка остваривању циљева и постизању успех;
13. Остварује идеје, планира и управља пројектима ради постизања циљева који доприносе личној афирмацији и развоју, друштвеној или привредној активности;
14. Схвата свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разуме да нису иизоловани;
15. Има свест о сопственој култури и разноликости култура, уважава значај креативног изражавања идеја, искустава и осећања путем различитих медија, укључујући музику, књижевност, извођачке и визуелне уметности.

2. НАСТАВНИ ПЛАН ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Сврха програма образовања и васпитања
➤ Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву; ➤ Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.
Циљеви и задаци програма образовања
○ развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима ○ подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика ○ оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења ○ оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот ○ развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина ○ омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања ○ развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине ○ усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва ○ уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све ○ развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост ○ поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву; ○ развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни и изборни предмети у првом циклусу основног образовања и васпитања

(недељни и годишњи фонд часова)

Ред.број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	21	756	22	792	22	792	22	792
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Додатна настава	/	/	/	/	1	36	1	36
4.	Настава у природи	7–10 дана годишње		7–10 дана годишње		7- 10 дана годишње		7- 10 дана годишње	

Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности	1–2	36–72	1–2	36–72	1–2	36–72	1–2	36–72
3.	Екскурзија	1 дан годишње		1 дан годишње		1 дан годишње		1 дан годишње	

НАСТАВНИ ПЛАН

Ред.број	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
3.	Страни језик – енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
4.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
5.	Свет око нас	2	72	2	72	–	–	–	–
6.	Природа и друштво	–	–	–	–	2	72	2	72
7.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
8.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
9.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
10.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: А		20	720	21	756	21	756	21	756
Ред.број	Б. ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ								
1	Верска настава/Грађанско васпитање**	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: Б		1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: А + Б		21	756	22	792	22	792	22	792

**Ученици се изјашњавају за један изборни предмет, верска настава или грађанско васпитање, на почетку првог циклуса основног образовања и васпитања.

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни и изборни наставни предмети у другом циклусу основног образовања и васпитања

ПЕТИ И ШЕСТИ РАЗРЕД

Ред. бр	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.
1.	Српски језик и књижевност	5	180	4	144
2.	Страни језик – енглески језик	2	72	2	72
3.	Ликовна култура	2	72	1	36
4.	Музичка култура	2	72	1	36
5.	Историја	1	36	2	72
6.	Географија	1	36	2	72
7.	Физика	/	/	2	72
8.	Математика	4	144	4	144
9.	Биологија	2	72	2	72
10.	Техника и технологија	2	72	2	72
11.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36
12.	Физичко и здравствено васпитање+обавезна физичка активност	2	72+54	2	72+54
УКУПНО: А		24	918	25	954
Ред.бр.	Б. ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	Нед.	Год.	Нед.	Год.
1	Верска настава/грађанско васпитање	1	36	1	36

2.	Други страни језик- француски језик	2	72	2	72
УКУПНО: Б		3	108	3	108
УКУПНО: А + Б		27	1026	28	1062

Облици образовно – васпитног рада којима се остварују обавезни и изборни предмети и активности

Ред.бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.
1.	Редовна настава	27	1026	28	1062
2.	Слободне наставне активности	1	36	1	36
3.	Допунска настава	1	36	1	36
4.	Додатна настава	1	36	1	36

Ред.бр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности – друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне	1	36	1	36
3.	Екскурзија	1 дан годишње		1 дан годишње	

СЕДМИ И ОСМИ РАЗРЕД

Ред. бр	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.
1.	Српски језик	4	144	4	136
2.	Страни језик – енглески језик	2	72	2	68
3.	Ликовна култура	1	36	1	34
4.	Музичка култура	1	36	1	34
5.	Историја	2	72	2	68
6.	Географија	2	72	2	68
7.	Физика	2	72	2	68
8.	Математика	4	144	4	136
9.	Биологија	2	72	2	68
10.	Хемија	2	72	2	68
11.	Техника и технологија	2	72	2	68
12.	Информатика и рачунарство	1	36	1	34
13.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	102
У К У П Н О: А		28	1008	28	952
Ред.бр.	Б. ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	Нед.	Год.	Нед.	Год.
1	Верска настава/грађанско васпитање	1	36	1	34
2.	Други страни језик- француски језик	2	72	2	68

УКУПНО: Б	3	108	3	101
УКУПНО: А + Б	31	1116	31	1054

Облици образовно – васпитног рада којима се остварују обавезни предмети, изборни програми и активности

Ред.бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.
1.	Редовна настава	31	1116	31	1054
2.	Слободне наставне активности	1	36	1	34
3.	Допунска настава	1	36	1	34
4.	Додатна настава	1	36	1	34

Ред.бр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности – друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне	1	36	1	36
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње		До 2 дана годишње	

3. ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА

Програми обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање су саставни део овог школског програма, израђени на основу Просветних гласника и друге законске документације и чувају се у школској документацији (сваки разред посебно од 1. до 8.).

4. ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА

Програми допунске и додатне наставе, израђени на основу решења о расподели послова, саставни су део школског програма по разредима од 1. до 8. раз.

5. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Циљ и задаци програма	Циљ културне и јавне активности школе у локалној самоуправи и ван ње, је обogaћивање културног живота и остваривања образовно васпитне улоге школе.		
САДРЖАЈ/активности	Специфични циљеви/задаци	Начин реализације	Носиоци активности и сарадници
Добродошлица првацима	Непосредан образовни-васпитно циљ ученичких слободних активности јесте да допринесу развоју личности на образовном, сазнајном, креативном, друштвеном и личном плану. Задаци	Програм добродошлице будућим првацима и родитељима	Учитељи и ученици
Дечја недеља		Приредбе, изложбе, посете другим школама, примање посета родитеља и ученика других школа	Учитељи, наставници, ученици, родитељи

Тематски дани	слободних активности су: - проширивање и продубљивање, као и стицање нових знања и умења а према интересовањима ученика; - задовољавање специфичних интересовања ученика уз активно усмеравање њихових склоности, способности интересовања и подстицање професионалног развоја; - мотивисање и оспособљавање ученика за самосталан и креативан рад; - омогућавање ученицима организовање забаве и рекреације, као и других услова да самостално користе слободно време и организују духовни, културни и друштвени живот у средини у којој живе и раде. Слободне активности су многобројне и разноврсне и омогућавају укључивање сваког ученика у поједине облике рада. средњим школама се најчешће организују као: - културно-уметничке; - научно-истраживачке активности; - спортско-рекреативне.	У млађим разредима цео дан ће бити посвећен одређеној теми, док ће у старијим разредима то бити један час.	Наставници,учитељи,ученици
Представе		Реализација представа биће приликом обележавања одређених датума- пријем првака, школска слава, Дан школе...	Учитељи, ученици
Поетски дани		Интерпретација песничког стваралаштва и промоција младих песника	Наставници српског језика, учитељи
Литерарни дани		Промоција литерарног стваралаштва ученика школе	Наставници српског језика, учитељи
Светосавска приредба		Изложба ликовних радова, промоција музичког стваралаштва, представа посвећена празнику...	Наставници српског језика, учитељи
Посете културном центру, библиотеци, позоришту...		Периодичне групне посете	Учитељи, ученици
Обележавање важних датума (Дан школе, Дан града, почетак наставе у новој школској згради...)		Приредбе, спортске манифестације, посете културним догађајима и евентуално учешће и давање личног доприноса	Наставници српског језика, учитељи
Радионице за будуће прваке (ликовно креативна, пишем и бројим, енглески језик...)		Организација и реализација поменутих радионица	Учитељи, ученици
Тематске изложбе (јесен,пролеће)		Организација и реализација изложби	Учитељи, ученици
Продајне изложбе(Нова година,Ускрс)		Организација и реализација изложбе	Учитељи, наставници, ученици,родитељи
Прослава завршетка основно школског образовања		Организација матурске вечери Осмовизија	Наставници , учитељи, ученици

Циљ и задаци програма	Циљ културне и јавне активности школе у локалној самоуправи и ван ње, је обogaћивање културног живота и остваривања образовно васпитне улоге школе.		
САДРЖАЈ/активности	Специфични циљеви/задаци	Начин реализације	Носиоци активности и сарадници
Добродошлица првацима	Непосредан образовни-васпитно циљ ученичких слободних активности јесте да допринесу развоју личности на образовном, сазнајном, креативном, друштвеном и личном плану. Задаци слободних активности су: - проширивање и продубљивање, као и стицање нових знања и умења а према интересовањима ученика; - задовољавање специфичних интересовања ученика уз активно усмеравање њихових склоности, способности интересовања и подстицање професионалног развоја; - мотивисање и оспособљавање ученика за самосталан и креативан рад; - омогућавање ученицима организовање забаве и рекреације, као и других услова да самостално користе слободно време и организују духовни, културни и друштвени живот у средини у којој живе и раде. Слободне активности су многобројне и разноврсне и омогућавају укључивање сваког ученика у поједине облике рада. У средњим школама се најчешће организују као:	Програм добродошлице будућим првацима и родитељима	Учитељи и ученици
Дечја недеља		Приредбе, изложбе, посете другим школама, примање посета родитеља и ученика других школа	Учитељи, наставници, ученици, родитељи
Тематски дани		У млађим разредима цео дан ће бити посвећен одређеној теми, док ће у старијим разредима то бити један час.	Наставници, учитељи, ученици
Представе		Реализација представа биће приликом обележавања одређених датума- пријем првака, школска слава, Дан школе...	Учитељи, ученици
Поетски дани		Интерпретација песничког стваралаштва и промоција младих песника	Наставници српског језика, учитељи
Литерарни дани		Промоција литерарног стваралаштва ученика школе	Наставници српског језика, учитељи
Светосавска приредба		Изложба ликовних радова, промоција музичког стваралаштва, представа посвећена празнику...	Наставници српског језика, учитељи
Посете културном центру, библиотеци, позоришту...		Периодичне групне посете	Учитељи, ученици
Обележавање важних датума (Дан школе, Дан града, почетак наставе		Приредбе, спортске манифестације, посете културним	Наставници српског језика, учитељи

у новој школској згради...)	- културно-уметничке; - научно-истраживачке активности; - спортско-рекреативне.	догађајима и евентуално учешће и давање личног доприноса	
Радионице за будуће прваке (ликовно креативна, пишем и бројим, енглески језик...)		Организација и реализација поменутих радионица	Учитељи, ученици
Тематске изложбе (јесен,пролеће)		Организација и реализација изложби	Учитељи, ученици
Прослава завршетка основно школског образовања		Организација матурске вечери	Наставници , учитељи, ученици

6. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО – РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Циљ и задаци програма	Да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада		
САДРЖАЈ/активности	Специфични циљеви/задачи	Начин реализације	Носиоци активности и сарадници
Спортски дан на почетку и завршетку школске године на СЦ "Петница" и турнирима	Развој и практиковање здравог начина живота; о потреби неговања и развоја физичких способности	Пливање у базену и такмичење у малом фудбалу и одбојци	Тим за школски спорт; веће млађих разреда; разредне старешине старијих разреда
Пешачење и планинарење у организацији Министарства и Града Ваљева	Развој и практиковање здравог начина живота; развијање правилне комуникације и толеранције у међуљудским односима	Пешачење на одређеној и обележеној рути	Разредне старешине млађих и старијих разреда
Такмичења у спортским дисциплинама прилагођеним узрасту и могућностима ученика, као и њиховим афинитетима током године	Препознавање начина за побољшање својих физичких способности; Правилно понашање на вежбаљима, као и на спортским манифестацијама; Примерено понашање као посматрача на такмичењу	Организовање одељењских турнира; такмичења из плеса бадминтона, полигона," Између две или четири ватре"	Тим за школски спорт; веће наставника физичког васпитања; већа млађих и старијих разреда

Културне манифестације са циљем промоције физичког вежбања, спорта и здравља	Препознавање начина за побољшање својих физичких способности и могућих последица недовољне физичке активности	Ликовни и литерарни конкурси и изложбе; фолклор; плес	Тим за школски спорт. наставници физичког и музичког васпитања и ликовне културе
Организовање ђачких трибина и радионица у оквиру Дечје недеље и Дана школе	Препознавање и усвајање здравих стилова живота; Примена и поштовање правила игре у складу са етичким нормама; Прихватање победе и пораза	Предавања, трибине и радионице о здравој исхрани, историји спорта, "фер -плеју", последицама насиља у спорту	Тим за школски спорт; позвани предавачи и гости; већа млађих и старијих разреда
Активности у природи - јесењи и пролећни крос; оријентациони крос	Развијање својих моторичких способности и неговање такмичарског духа	Крос два пута годишњена договореном месту и стази одређене дужине	Актив наставника физичког васпитања
Спортски сусрети родитеља црвене и плаве смене; наставних радника и родитеља	Вредновање спортова без обзира на лично интересовање; Примерено понашање као посматрача на такмичењу; Развијање колективне припадности и фер-плеја	Такмичење	Тим за школски спорт; веће наставника физичког васпитања; разредне старешине
Светски дан кретања - 10. мај	Препознавање начина за побољшање својих физичких способности и могућих последица недовољне физичке активности	Квиз знања, прављење паноа, спортско надметање	Тим за школски спорт, веће наставника физичког васпитања, разредне старешине
Учествовање у пројектима и акцијала локалног развоја, спортским активностима и такмичењима на нивоу града у току године	Развој свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности; Примена и поштовање правила игре у складу са етичким нормама	-Светосавска трка, крос РТС-а, трка Црвеног крста, Игре без граница, Одбојка на улици -Пројекат <i>Ваљево град без непливача</i> за ученике млађих разреда	Тим за школски спорт, веће наставника физичког васпитања у сарадњи са већем млађих и старијих разреда
Недеља спорта	Вредновање спортова без обзира на лично интересовање; Примерено понашање као посматрача на такмичењу; Развијање колективне припадности и фер-плеја Дружење и развијање социјалних вештина	-Две недеље спорта у току школске године – турнири, полигони, такмичења	Тим за школски спорт, стручно веће за физичко и здравствено васпитање, већа млађих разреда

7. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Принципи на којима се заснива овај Програм и поступање на основу њега, односе се на: право на живот, опстанак и развој; најбољи интерес детета, уз обезбеђивање поверљивости података; спречавање дискриминације, што значи обухватање свих ученика овим Програмом; активно учешће ученика, које се обезбеђује правовременим информисањем и давањем могућности да искажу своје мишљење.

Програм заштите ученика од насиља има као општи циљ унапређивање квалитета живота ученика у школи применом мера превенције ради стварања безбедне средине; мера интервенције у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање ученика или дискриминација; развој подстицајног окружења у образовно-васпитним условима чиме се остварује право сваког детета да борави у безбедном и здравом окружењу и да буде заштићено од свих облика насиља и ризичних облика понашања.

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања рађен је на основу чланова Закона о основама система образовања и васпитања и Закона о основном образовању ("Службени гласник РС", бр.129/2021) , као и у складу са Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање ("Сл. Гласник РС", бр. 46/19. и бр. 104/20) и Правилником о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства ученика ("Сл. Гласник РС", бр.65/2018)

Програм заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања Облик	Задатак / активности	Специфични циљеви	Носиоци активности
Превенција	– Упознавање свих актера школског живота са Протоколом и програмом заштите ученика од насиља и дискриминације (Наставничко веће, родитељи/Савет родитеља , Ученички парламент и одељењске заједнице...) – Укључивање свих интересних група у развијање програма превенције – Информисање свих о процедурама и поступцима	– Стицање теоријских знања о проблему насиља – Повећање осетљивости свих који су укључени у живот и рад школе, на препознавање насиља и злостављања , дискриминације – Унапређење способности свих учесника у школском животу – наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља, лок.заједнице за уочавање, препознавање и решавање проблема	Директор Тим за заштиту ученика од дискриминације, насиља...

	заштите од дискриминације, насиља и реаговање у ситуацијама – Унапређивање компетенција наставног и ненаставног особља (размена искустава на нивоу стручних већа, презентације, радионице, саветодавни рад, постери и панои, семинари/трибине/конференције...) – Утицање на родитеље и њихову способност за уочавање и решавање проблема насиља (родитељски састанци, саветодавни рад, едукативни рад – предавања, радионице, семинари, трибине, обуке, кутак за родитеље,) – Јачање поверења и подршке између одељењских старешина и ђачких родитеља, као и између родитеља ученика истог одељења (посете родитеља, подстицања заједничких активности деце и родитеља на родитељским састанцима). Формирање одељењских тимова за заштиту ученика од насиља – који ће се бавити анализом ситуације у одељењу и превентивном деловању како до насиља и других облика ризичног понашања не би дошло – Континуиран рад са ученицима у оквиру редовне наставе, ваннаставних активности и на часовима одељенског старешине са циљем промовисања социјално прихватљивог понашања – Толеранција и насиље – рад са ученицима са циљем промовисања хуманих вредности (теме: толеранција, поштовање разлика, ненасилно решавање сукоба, емпатија...), укључивање у различите радионице, тренинге, трибине, прављење паноя и позитивних проука, хуманитарне и друге акције, промовисање важних светских датума...	насиља – Оспособљавање свих запослених и родитеља за рано препознавање знакова у понашању деце који указују на потенцијално насилно понашање – Подстицање и развијање климе прихватања, толеранције и међусобног уважавања – Оснаживање личности кроз пружање помоћи ученицима у савладавању личних проблема – Спровођење психо-социјалног програма превенције кроз обуку за ненасилну комуникацију, самоконтролу реаговања и понашања, превазилажење стреса, учење социјалних вештина	Одељењске старешине/одељењски тимови Наставници Педагошка служба Педагог, задужени наставници Ученички парламент
Интервенција	– Спровођење процедура и поступака реаговања у ситуацијама дискриминације и насиља (уз доследну примену Правилника и Посебног протокола...) – Праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности спровођења Програма	– Развијање и сензибилизација за климу „нулте толеранције“ према насиљу – Унапређивање квалитета живота у школи – Оспособљавање и едукација за адекватно реаговање у случају појаве или сумње на постојање неког насилног облика понашања	Тим за заштиту ученика од дискриминације, насиља... Директор Одељенски старешина

	заштите-мере заштите – Рад на отклањању последица насиља и интеграција ученика у заједницу вршњака – Саветодавни и васпитни рад са ученицима који трпе насиље, врше насиље или су посматрачи насиља (планирање и спровођење заштитних мера након насиља; када је могуће примена ресторативне дисциплине, ако су обе стране сагласне, праћење и евидентирање ефеката тих мера) – Комуникација са другим службама у локалној заједници ако су у питању тежи случајеви насиља, насиље у породици ученика или неких облика ризичног понашања ученика (Школска управа, Центар за социјални рад, полиција, здравствене установе...) – Евалуација	или дискриминације – Стварање климе и омогућавање свим интересним групама, а посебно ученицима који имају сазнања о могућем насилном акту да без излагања опасности врше пријављивање насиља или дискриминације	Спољни стручни сарадници
--	--	--	--------------------------

Ризична понашања међу децом и младима-поремећаји понашања све више су у експанзији, па је и потреба за одређеним начинима сузбијања неопходна. Поремећаје понашања најчешће карактерише понављано или трајно присуство образаца антисоцијалног, агресивног, деструктивног и изазивачког понашања којима се крше основна права других и социјалне, моралне и законске норме. Превенција као процес омогућава позитиван социјални развој личности, и спречава јављање и понављање ризичних понашања, у улога школе као васпитно-образовне институције је значајна, јер се она сматра најпогоднијим местом за васпитавањем вредности. Све активности у школи су у одређеној мери усмерене ка овом циљу, и сви програми доприносе његовом остваривању. Обзиром на специфичност ове проблематике сачињен је и програм превенције ризичних облика понашања где посебну пажњу посвећујемо подизању нивоа знања ученика о ризичним облицима понашања као што су алкохолизам, наркоманија, промискуитетно понашање и други облици малолетничке деликвенције.

При реализацији програма, имати у виду да је веома значајно укључивање ове групе деце у слободне активности које би код детета развиле мотивацију, осећај припадности и интерес за рад у групи. Најпогодније за то су разне спортске активности и рад у секцијама према учениковом интересовању и склоностима.

Превенција других облика ризичног понашања Задатак / активности	Специфични циљеви	Време реализације	Носиоци активности и сарадници
Превентивне активности на нивоу одељењске заједнице /разговори, радионице, коришћење националних платформи у едукативне сврхе предавања на теме: алкохол, дуван, дрога.../; организовање спортских и слободних активности у школи	- Развијање свести о одговорности за сопствено понашање и здравље - Развијање критичког мишљења - Богаћење речника и размена мишљења и ставова - Развијање способности моралног суђења и доношења одлука - Разумети позитивне и негативне вршњачке утицаје - Развијање способности да праве изборе, да користе стручност одраслих, да науче како да доносе одлуке и да сами предузимају акције - Повећање свесности код ученика о ризицима и последицама конзумирања алкохола и наркотичких средстава, као и неодговорног ступања у сексуалне односе - Развијање самосвести кроз разговоре/дискусију са вршњацима - Користити све постојеће ресурсе, како унутар школе, тако и ван ње, у циљу превенције појаве ризичних облика понашања код ученика	Током године по посебном распореду	Директор, педагошка служба, одељењске старешине Инспектори и едуковане особе из МУП-а и других институција Пројекат МПНТР и МУП „Основи безбедности деце“ Предавања и трибине у организацији саветовалишта за младе при здравственом центру Ваљева
Идентификација ученика са проблемима у понашању		Током године	Одељењски старешина Педагошка служба, Директор
Пријављивање облика ризичног понашања родитељима/другим законским заступницима		По потреби	Одељењски старешина Педагошка служба, Директор
Разговор са учеником и његовим родитељем/другим законским заступницима		По ученом ризичном понашању	Одељењски старешина Педагошка служба, директор
Повезивање са другим установама и институцијама (ПУ, Центар за социјални рад...) укључивање у спољашњу заштитну мрежу		По потреби	Директор, педагошка служба Инспектори и едуковане особе из ПУ Лица обучена за превенцију и интервенцију у случају насиља, злостављања и занемаривања и других облика ризичног понашања (са листе коју прописује министар...)
Израда индивидуалног плана заштите за ученика са ризичним понашањем и његово спровођење		Након утврђеног ризичног понашања	Одељењски старешина, педагог Тим за заштиту ученика од насиља, директор,

			Родитељи ученика
Појачани васпитни рад са учеником ризичног понашања- укључивање у едукативне програме		Након утврђеног ризичног понашања	Одељењски старешина, Директор Родитељ Педагошка служба други сарадници ван школе (ШУ, ПУ, Центар за социјални рад, здравствене установе...)
Укључивање ученика са уоченим ризичним понашањем у спортске или друге активности у оквиру школе		У току појачаног васпитног рада са учеником	Одељењски старешина, наставник физичког васпитања и других предмета/секција Стручни тимови и већа
Сарадња са установама које се баве преступничким понашањем /Центар за социјални рад, Одсек за превенцију наркоманије.../		У току рада са учеником	Директор Тим за заштиту ученика... Одељењске старешине Педагошка служба
Праћење ефеката појачаног васпитног рада и вредновање плана заштите		Током примене индивидуалног плана заштите	Одељењски старешина, педагошка служба, родитељ тим за заштиту, директор
Вођење педагошке документације оученику ризичног понашања		Током примене индивидуалног плана заштите	Педагошка служба Одељењски старешина
Евалуација рада током године (Извештавање о броју уочених случајева, мерама заштите и њиховим ефектима) интерно извештавање и извештавање спољним сарадницима		Полугодиште, крај године	Тим за заштиту ученика од насиља...Педагошка служба Одељењске старешине
Реализација програма <i>Заједно и безбедно кроз детињство</i> у свим разредима у сарадњи са			

службеницима ПУ на три теме: - Безбедност деце у саобраћају - Безбедност деце у ванредним ситуацијама - Превенција вршњачког насиља у стварном и виртуелном окружењу.			
--	--	--	--

У складу са Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл. гласник РС“, бр. 11/24) школа у оквиру Тима за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања формира Тим за кризне догађаје. Програм поступања установе у кризним догађајима израђује се као обавезни део програма заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

Кризни догађај је у већини случајева непредвидив догађај са потенцијално негативним последицама. Тај догађај и његове последице могу проузроковати значајну штету особама које су непосредно или посредно изложене кризном догађају. Кризни догађај карактерише број жртава (повређених или настрадалих), материјална штета, психолошке реакције појединца и/или заједнице у целини, као и солидарност у сврху отклањања последица.

Кризни догађаји су:

- Природна смрт ученика;
- Покушај убиства и убиство детета/ученика (у установи или ван ње);
- Покушај самоубиства ученика и самоубиство (у установи или ван ње);
- Природна смрт, самоубиство или убиство запосленог у установи;
- Саобраћајна незгода у којој је повређено или настрадало дете, односно ученик и/или запослени у установи;

- Нестанак ученика;
- Масовно тровање у простору установе;
- Дојава о подметнутој експлозивној направи у установи или терористичком нападу и слично;
- Талачка криза;
- Насиље већих размера (масовне туче, вишеструка убиства, терористички напади);
- Техничко-технолошке опасности (експлозија, изливање, испаравање отровних материја и пожар);
- Природне катастрофе (поплаве, земљотреси, пожари...);
- Епидемија која је обухватила територију/општину на којој се налази установа;
- Други кризни догађаји, у смислу овог правилника.

У случају проглашења ванредне ситуације, односно ванредног стања, установа поступа у складу са прописима који то уређују.

Процена снага, капацитета, специфичности установе дефинисана је документом Процена ризика од катастрофа број 4252/23-2 од 16. 06. 2023. године

План поступања установе у ситуацијама кризе и план распореда посторија и начин означавања просторија у установи, план евакуације, склањања, збрињавања угрожених, прва помоћ дефинисани су документом План заштите и спасавања број 6053/23-2 од 18.07.2023.

Циљеви програма:

- Утврђивање начина поступања установе у реаговању на крзину догађај
- Јачање отпорности установе за ефикасно реаговање на кризне догађаје
- Обезбеђивање ефикасне реакције у пружању заштите ученицима и запосленима који су били изложени кризном догађају на директан или индиректан начин
- Утврђивање начина и активности установе за повратак у редован начин рада након кризног догађаја
- Утврђивање начина евалуација реаговања установе на кризни догађај (тешкоће, изазови, препоруке,..) и извештавања

Програм рада Тима за кризне догађаје и програм поступања установе на кризни догађај

Садржаји програма/активности	Време реализације	Носиоци активности	Начин и поступак остваривања	Начин праћења, евалуације и извештавања
Формирање Тима за кризне догађаје (избор члана/ва из реда родитеља)	Крај августа	Директор	Доношење решења којим се именују чланови Тима и дефинишу њихове улоге	Донета решења
Провера аларма	Два пута годишње	Помоћни радници	Информисање ученика и запослених о датуму и времену провере аларма	Извештаји о исправности аларма и реализацији вежбе евакуације
Вежбе евакуације или давање инструкција за евакуацију	Једном годишње	Директор Чланови Тима за заштиту	Припрема за вежбу Спровођење вежбе	
АКТИВНОСТИ УСМЕРЕНЕ НА ЈАЧАЊЕ ОТПОРНОСТИ УСТАНОВЕ ЗА СУОЧАВАЊЕ СА КРИЗНИМ ДОГАЂАЈЕМ				

Јачање компетенција запослених				
Упознавање запослених са плановима поступања у ситуацијама кризе и планом евакуације	Септембар/октобар	Тим за заштиту од насиља Секретар	Упознавање запослених на седници наставничког већа, прослеђивањем материјала, израда информативних панона	Записник са седнице наставничког већа Фотографије
Јачање компетенција запослених за пружање психосоцијалне подршке – упознавање са приручницима: -Психолошке кризне интервенције у образовно-васпитним установама -Поступање установа образовања и васпитања у кризним догађајима - Водич за запослене: „Васпитање у функцији добробити и целовитог развоја деце“	Септембар Јануар/фебруар	Стручна служба школе Тим за заштиту и кризне догађаје Дом здравља ШУ	Упознавање запослених са приручницима на седници наставничког већа Предавања Презентације Материјали	Записник са седнице наставничког већа Извештаји Фотографије
Додатно обучавање запослених за пружање прве помоћи у сарадњи са Црвеним крстом	Новембар	Запослени Црвени крст	Реализација обуке	Извештај о реализованом стручном усавршавању
Стручно усавршавање на тему управљања стресом - семинар/вебинар	Током школске године	Водитељи програма	Реализоване обуке/семинари/вебинари	Уверења, извештаји о СУ
Јачање компетенција ученика				
Организовање предавања за ученике на тему безбедносне културе у сарадњи са ПУ Ваљево, Ватрогасном јединицом, Црвеним крстом	Током године	ПУ Ваљево Ватрогасна јединица Црвени крст	Реализација предавања	Евиденција у есДневнику Извештаји

Реализација ЧОС, предавања, радионица на тему безбедносне културе и јачања социо-емоционалних компетенција (конструктивно решавање сукоба, емпатија, толеранција, алтруизам, заједништво, солидарност,...)	Током године	Одељењске старешине Педагошка служба	ЧОС	Евиденција у ес Дневнику Записници са ОЗ Евиденција педагошке службе
Јачање компетенција родитеља				
Упознавање родитеља са програмом и процедурама у установи у случају кризних догађаја	Септембар и по потреби	Директор Секретар Педагошка служба Одељењске старешине	Родитељски састанци, вибер групе Седнице савета родитеља	Записници са родитељских састанака Савета родитеља
Организовање предавања за родитеље на тему безбедносне културе у сарадњи са ПУ Ваљево, Ватрогасном јединицом, Црвеним крстом	Током године	ПУ Ваљево Ватрогасна јединица Црвени крст	Реализација предавања	Летопис Сајт школе
ЕВАЛУАЦИЈА И ИЗВЕШТАВАЊЕ				
Евалуација програма тима за кризне догађаје, реализација превентивних активности и активности усмерених на јачање компетенција установе	Јун 2025.	Координатор тима за заштиту и чланови тима за кризне догађаје Директор	Састанак Тима	Записници и извештај о раду тима и реализацији програма
Евалуација реализације програма поступања установе у кризном догађају	По потреби – уколико се кризни догађај десио	Тим за заштиту од насиља, односно чланови тима за кризне догађаје	Састанак Тима	Израда извештаја и записника

Поступање установе када се догоди кризни догађај

Планирана активности	Време реализације	Носиоци активности	Начин и поступак остваривања	Сарадници у реализацији
Прикупљање података, процена потреба и обавештавање надлежних органа	Одмах по добијању информације о настанку кризног догађаја	Директор Чланови Тима за кризне догађаје	-прикупљање информација о догађају, ко је и на који начин погођен догађајем, да ли је потребна помоћ и које врсте, шта је већ предузето	Чланови тима за кризне догађаје
			-по потреби, хитно обавештавање полиције, хитне помоћи, ватрогасаца и других евентуално потребних органа/служби	Запослени Ученици
			-обавештавање запослених о поступању у складу са планом поступања у кризним ситуацијама, по потреби и планом евакуације	Органи и службе (полиција, хитна помоћ, ватрогасна служба, други органи и службе)
			-информисање ШУ о догађају и предузетим активностима	ШУ

Успостављање сарадње са спољашњом мрежом заштите (социјална и здравствена заштита, полиција, јавно тужилаштво, јединица локалне самоуправе, мобилни тим).	По прикупљању свих релевантних података	Директор Именовани чланови тима за кризне догађаје	-процена капацитета установе да делује самостално, по потреби укључивање спољашње мреже заштите, процена кога од спољашње мреже заштите укључити на основу облика/врсте и степена интензитета кризног догађаја	Чланови спољашње мреже заштите
			-сачињавање плана јединственог деловања, начина рада и извештавања са припадницима спољашње мреже заштите	
Сарадња и заједничко деловање са мобилним тимом за кризне интервенције	Одмах по сазнању о последицама	Директор Чланови Тима за кризне догађаје	Уколико кризни догађај као последицу има најмање троје или више повређених или настрадалих лица, директор обавештава Министарство просвете како би се ангажовао интерсекторски мобилни тим за кризне ситуације	Министарство просвете Мобилни тим за кризне интервенције
			Тим за кризне догађаје је део мобилног тима, пружа потребне информације мобилном тиму, учествује у организацији и реализацији психосоцијалне помоћи	

			и друге видове помоћи у складу са заједничким планом деловање	
Благовремено информисање ученика, родитеља, запослених и медија о догађају	По прикупљеним релевантним информацијама	Директор Именовани чланови тима за кризне догађаје	Директор именује особе задужене за припрему званичних информација за родитеље, ученике, запослене и за медије.	Чланови тима Министарство просвете Медији
			Сачињавање саопштења за медије у сарадњи са надлежним службама Министарства	
			Информисање запослених, родитеља и ученика и медија о најновијим, провереним и тачним информацијама (сузбијање гласина и ширења панике)	
Психосоцијална подршка, ученицима	По прикупљеним релевантним подацима	Чланови Тима за кризне	Идентификовање особа којима је помоћ потребна	Одељењске старешине

и запосленима	и процене да је потребна психосоцијална подршка -трајање кризног догађаја	ситуације	Процена потреба за укључивањем представника из система здравствене заштите у циљу пружања психосоцијалне подршке и/или укључивање интерсекторског мобилног тима за кризне ситуације	Представници здравствене заштите и/или мобилног тима по потреби
			Организовање и пружање психосоцијалне подршке (као основна интервенција користи се психолошка прва помоћ)	

Израда и реализација плана рада установе у измењеним условима и стабилизација рада у установи	По завршетку кризног догађаја	Директор Чланови тима за кризне догађаје	Израда плана рада по измењеном, прилагођеном плану у сарадњи са релевантним тимовима установе (прилагођен последицама кризног догађаја, могућностима и потреба ученика и запослених) *Приликом прављења плана важно је узети у обзир врсту кризног догађаја, број погођених особа, процену даљих ризика, реакцију локалне заједнице и одговарајуће правне аспекте	Тим за заштиту ученика, тим за квалитет, тим за инклузију, тим за здравствену и социјалну заштиту и сарадњу са Црвеним крстом ПК и НВ
			Сагласност Педагошког колегијума и усвајање плана рада од стране Наставничког већа	
			Праћење реализације плана и у зависности од тока смиривања кризног догађаја, ревидира план, допуњује га и/или коригује.	
Израда индивидуалних образовних планова	По идентификовању ученика који су жртве кризног	Чланови тима за кризне догађаје	Идентификовање ученика са хроничним болестима, сметњама у развоју, инвалидитетом који су погођени кризним догађајем	Родитељи Спољашња мрежа заштите

	догађаја	Чланови ИОП тима	Израда индивидуалних образовних планова за идентификоване ученике, односно кориговање постојећих ИОПа по потреби	ТИО
Организација евентуалних комеморативних активности		Чланови тима за кризне догађаје	У случају кризних догађаја са смртним исходом, тим учествује у организацији и планирању адекватних комеморативних активности.	Родитељи Тим за заштиту
Праћење реализације плана и евалуација	Током и по завршетку реализације плана	Чланови тима за кризне догађаје ПК	Праћење реализације плана рада (у оквиру плана рада тима за заштиту) у измењеним условима,	Тим за заштиту ученика Тим за квалитет Тим за самовредновање
			У зависности од тока смиривања кризног догађаја, ревидирање, корекција и допуна плана	
Вођење документације и извештавање	По окончању реализације плана рада установе у измењеним условима	Чланови тима	Вођење документације о спроведеним активностима у вези са поступањем у кризној ситуацијом.	МП-Школска управа
			Достављање извештаја о поступању установе надлежној школској управи у року од 15 дана од наступања периода стабилизације рада у установи.	

8. ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Слободне активности су облици образовно-васпитног рада. Основни циљ је откривање и подржавање дечијих интересовања у оквиру образовно-васпитног рада с ученицима, успостављање сарадничких односа ученик-наставник, откривање обдарених, њихово професионално информисање и оспособљавање за друштвени живот.

Ради јачања образовно-васпитне делатности школе, подстицања индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и целисходног коришћења слободног времена, као и ради богаћења друштвеног живота и разоноде ученика, развијања и неговања другарства и пријатељства, школа реализује слободне активности ученика. Слободне активности, својом структуром и организацијом, знатно доприносе побољшању квалитета наставног процеса. Својом концепцијом, организацијом и садржајима, слободне активности значајно утичу на обогаћивање програмске структуре школе и омогућавају њено повезивање са друштвеном средином у којој се налази, што је један од битних чинилаца за успешан рад школе. Неки од основних васпитних задатака за чије остваривање су битне слободне активности:

- Подстичу најразноврсније видове стваралаштва;
- Буде и задовољавају интелектуалну радозналост и стварају могућност да ученици истражују и упознају најразноврснија достигнућа у науци, техници и култури;
- Пружају прилике и услове за заједничку игру, здраву, позитивну забаву и разоноду, спортске активности и испуњавају део слободног времена корисним садржајима.

Битно је оспособити младог човека за квалитетним провођењем слободног времена, односно развити у њему потребу да се у складу са својим могућностима и интересима активира на спортском, музичком, ликовном, информационом, научном или било ком другом плану. Самим учешћем у одређеним слободним активностима ученик социјализује своју личност, долазећи у контакт са другим ученицима и остварујући контакт са њима. Оне доприносе да се ученици осете слободнијим да искажу себе, јер ту нема оцењивања, да сами испитају своје могућности и потенцијале за које можда и нису знали да поседују, али и да помогну другима у међусобним задацима. На тај начин се личност ученика и хуманизује. И улога наставника битно доприноси социјализацији и хуманизацији ученикове личности кроз слободне активности. Он је ту да помогне, сарађује, да буде равноправан учесник у задацима које активности нуде да пружа услове да се сви чланови групе на најбољи могући начин изразе.

Ученици наше школе на принципу слободних и добровољних опредељења, удружују се у секције - слободне активности. Радом у секцијама задовољавају се интереси, развијају се индивидуалне склоности и способности ученика. Организовано се испуњава део њиховог слободног времена стваралаштвом, игром и забавом. Слободне активности се организују у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта. Оне се прате и анализирају у циљу предузимања мера за њихово унапређивање.

8.1 Програм слободних активности за први циклус образовања и васпитања

Школа је у обавези да својим Школским програмом и Годишњим планом рада предвиди различите активности у складу са својим ресурсима и просторним могућностима. Поред организације излета, посета изложбама и сарадње са локалном самоуправом, ученицима треба понудити већи број друштвених, техничких, хуманитарних, спортских и културних активности. Сврха ових активности је подршка прилагођавању ученика 4. разреда на школску средину и заједницу, као и задовољавање/проширивање њихових интересовања, дружење са вршњацима кроз заједничко делање, исказивање способности, осамостаљивање, развој неких вештина и друго. Активности треба тако организовати да ученици имају што више могућности за активно учешће, за креативно испољавање, за интеракцију са другим ученицима, коришћење различитих извора информација и савремених технологија. Резултате рада ученика у оквиру слободних активности треба учинити видљивим јер се на тај начин обезбеђује мотивација и задовољство учесника активности. Бројни су начини на које је могуће то остварити, као на пример: организовање представа, изложби, базара, објављивање на сајту школе, кроз смотре стваралаштва, спортске сусрете и друго.

Глобални план слободних активности за први циклус образовања и васпитања

Општи циљеви и задаци: Ученици усавршавају и примењују умења, навике и неопходна теоријска знања у свакодневним условима живота и рада (у пракси) и тиме задовољавају основне дечје потребе за потврђивањем, групним присуством, усвајају етичке вредности и подстичу своје предиспозиције, развијају такмичарски дух, препознају и изграђују склоности према науци, уметности и спорту.				
<i>Редн и број</i>	<i>Назив теме</i>	<i>Оријентацио ни број часова</i>	<i>Специфични циљеви и задаци</i>	<i>Време реализације</i>
1.	Спортске активности	6	Да се задовоље основне дечје потребе за кретањем и игром уз развијање спретности, издржљивости и такмичарског духа.	У току школске године

2.	Друштвене активности	14	Посете културно - просветним установама и културно - историјским споменицима, развијање љубави према књизи, позоришту, музеју, уметности и неговање лепог понашања.	
3.	Културне активности	10	Развијати изражајно говорништво, дикцију и читање. Упутити ученике да пишу разноврсне текстове, да глуме и рецитију.	
4.	Хуманитарне активности	6	Учествовање у хуманитарним акцијама на нивоу школе и локалне заједнице, подстицање и развијање хуманости.	
Укупно часова		36		

8.2. Програм слободних активности - секције у другом циклусу образовања и васпитања

У другом циклусу основног образовања и васпитања школа има понуду већег броја секција из различитих области за које се ученици опредељују у складу са својим интересовањима и способностима (на годишње нивоу се планира понуда секција у складу са интересовањима ученика, наставним кадром и ресурсима установе):

- Драмска секција
- Литерарна секција
- Новинарска секција
- Рецитаторска секција
- Библиотека секција
- Секција за француски језик
- Хор
- Ликовна секција
- Географска секција
- Историјска секција
- Биолошка секција
- Секција стоног тениса
- Саобраћајна секција
- Шах
- Спортске секције:
 - Атлетика
 - Одбојка
 - Кошарка

Драмска секција

Циљ и задаци секције	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ДРАМСКОГ СТВАРАЛАШТВА • упознавање са културом драмског стваралаштва, • упознавање са основама драмског истраживања, • развијање стваралачке способности, • богаћење и развијањемаште и креативног начина мишљења, • развијање способности за концентрацију и способности за јавне наступе, • стицање способности лепог, течног и креативног импровизованог изражавања, • стицање искуства и навика за колективни живот и рад, • развој опажања, размишљања и слободног изражавања, • емоционално сазревање (емотивни и сазнајни развој) • развијање критичке способности, • развијање самоконтроле, досетљивости... • подстицање интересовања за истраживање			
Тема/садржај	Узраст	Специфични циљеви/задаци	Начин остваривања	Реализатори
Заједничко планирање		-Договор са ученицима око начина рада -Договор око избора текстова и времена реализације представа	Истраживачки, фронтални и групни рад	Чланови драмске секције

Упознавање драмске уметности		-Читање текстова прилагођених узрасту учесника -Развијати љубав ученика према писаној и говорној речи -Подстицати креативност ученика уважавајући њихове предлоге и идеје -Развијати потребу за тимским радом -Развијати љубав према драмској уметности и подстицати талентоване ученике	Стваралачка метода, групни и рад у пару	Чланови драмске секције
Избор текстова и увежбавање садржаја		-Избор адекватног текста -Подела улога -Анализа првих читалачких проба -Вежбати правилно и изражајно говорење	Стваралачка метода, индивидуални и групни рад	Чланови драмске секције
Пробе		-Континуиране пробе (покрети, гестикулација, мимика) -Избор музике -Избор сцене и костима -Развијати потребу за тимским радом	Стваралачка метода, индивидуални и групни рад	Чланови драмске секције у сарадњи са хором и оркестром
Наступи		-Пробе на сцени -Приредба пред публиком	Стваралачка метода, индивидуални и групни рад	Чланови драмске секције у сарадњи са хором и оркестром
Анализа наступа и сугестије		-Анализа наступа	Фронтални и индивидуални рад	Чланови драмске секције
Гледање представе и анализа		- Анализа наступа	Фронтални и индивидуални рад	Чланови драмске секције

Литерарна секција

Циљ и задаци секције	Циљ и задаци литерарне секције су: - Развијање склоности и способности за књижевност и књижевно стваралаштво. - Развијање језичког осећања, неговање доброг стила и књижевног укуса. - Развијање љубави према писаној речи и подстицање самосталног истраживачког рада путем књижевног дела. - Развијање адекватног односа према књижи и писаној речи, стваралачких способности и афинитета према естетским и етичким вредностима. - По принципу корелације на тематској, стилској и историјској основи повезивање са радом других сродних секција (ликовна, музичка, драмска, новинарска, рецитаторска...) Уз предлог наставника за слободне активности ученици се опредељују по слободној вољи, руковођени својим интересовањима и жељама. При укључивању ученика у секције није пресудно њихово истицање знањем на часовима нити интересовање за предмет узет у целини – њих треба да интересује само оно што се ради у секцији, па их због општег успеха из предмета не треба спутавати да се укључују у рад секције. Рад у секцији је усмерен на задовољавање ученичких посебних интересовања и жеља и развијање њихових посебних склоности и способности.			
Тема/садржај	Узраст	Специфични циљеви/задаци	Начин остваривања	Реализатори
Заједничко планирање	Пети, шести, седми и осми разред	- Неговати културу писмености, повезивати задате облике изражавања из редовне наставе са индивидуалним ђачким афинитетима и интересовањима -Упознавање са програмом, циљевима и задацима секције	Индивидуални приступ (уважавање способности, личног напредовања), рад у пару и рад у групи	Наставници српског језика и чланови литерарне секције

Упознавање писане уметности		- Неговати лепу писану реч, богатити речник додатном врстом литературе примерене узрасту и интересовањима ученика -Развијати љубав ученика према писаној и говорној речи -Подстицати креативност ученика уважавајући њихове предлоге и идеје -Развијати потребу за тимским радом -Развијати љубав према писаном тексту и подстицати талентоване ученике	Индивидуални приступ (уважавање способности, личног напредовања), рад у пару и рад у групи	Наставници српског језика и чланови литерарне секције
Изражајно читање прозе и поезије		- Неговати културу писмености, повезивати задате облике изражавања из редовне наставе са индивидуалним ђачким афинитетима и интересовањима	Индивидуални приступ (уважавање способности, личног напредовања), рад у пару и рад у групи	Наставници српског језика и чланови литерарне секције

Писање састава на самостално изабрану тему и јавно заједничко читање		- Неговати лепу писану реч, богатити речник додатном врстом литературе, примерене узрасту и интересовањима ученика -Развијати љубав ученика према писаној и говорној речи -Подстицати креативност ученика уважавајући њихове предлоге и идеје -Развијати потребу за тимским радом -Развијати љубав према писаном тексту и подстицати талентоване ученике - Помагати у раду новинарске секције	Индивидуални приступ (уважавање способности, личног напредовања), рад у пару и рад у групи	Наставници српског језика и чланови литерарне секције
Посете библиотеци, организовање сусрета са писцима и упознавање са радом и делом.		- Израдити паное са одговарајућим литерарним стваралаштвом како би се уочио самостални рад ученика и њихова заинтересованост за лепо писање. -Развијати навику за читањем и разумевањем књижевних дела.	Индивидуални приступ (уважавање способности, личног напредовања), рад у пару и рад у групи	Наставници српског језика и чланови литерарне секције
Наши сусрети		- Организовати књижевне вечери, песничке сусрете, приредбе, гостовања, трибине	Индивидуални приступ (уважавање способности, личног напредовања), рад у пару и рад у групи	Наставници српског језика и чланови литерарне секције

Ученички избор		- Учествовати на такмичењима из области литерарног стваралаштва	Индивидуални приступ (уважавање способности, личног напредовања), рад у пару и рад у групи	Наставници српског језика и чланови литерарне секције
----------------	--	---	--	---

Новинарска секција

Циљ и задаци секције	<i>Циљ новинарске секције:</i> -Систематско упознавање ученика са журналистиком -Упознавање са функцијом, употребом, утицајем и значајем медија (нарочито новина) -Праћење садржаја из различитих медија и поређење различитих приказа истог догађаја или теме -Изражавање ставова, идеја, сопствених искустава кроз групно и самостално обликовање медијских текстова -Објављивање школског часописа „Прва бразда“ поводом Дана школе			
Тема/садржај	Узраст	Специфични циљеви/задаци	Начин остваривања	Реализатори
1. Заједничко планирање	5 – 8. разреда	-Упознавање са програмом, циљевима и задацима секције	Истраживачки, фронтални и групни рад	Чланови новинарске секције
2. Заједничко планирање		-Упознавање са програмом, циљевима и задацима секције	Истраживачки, фронтални и групни рад	Чланови новинарске секције

3. Упознавање вештине новинарства		- Системско упознавање ученика са журналистиком - Упознавање са функцијом, употребом, утицајем и значајем медија (нарочито новина) - Праћење садржаја из различитих медија и поређење различитих приказа истог догађаја или теме - Технички елементи новинарског начина изражавања (извори информација, наслов и поднаслов, цитат...) - Упознавање са дневном штампом (праћење актуелних догађаја у различитим дневним новинама и уочавање разлика у приступу истој теми или догађају)	Стваралачка метода, групни и рад у пару	Чланови новинарске секције
4. Бирање садржаја		- Груписати ученике према склоности некој од књижевно - научних врста, према изражајној могућности селективног и критичког праћења садржаја из различитих области друштвеног живота, као и према заинтересованости за одређене теме. - Прикупљање података потребних за писање текстова - Сарадња са литерарном секцијом (прикупљање одговарајућих текстова на унапред задате теме)	Фронтални, истраживачки, групни и индивидуални рад	Чланови новинарске секције у сарадњи са литерарном и информатичком секцијом

5. Покушаји стваралаштва		-Изражавање ставова, идеја, сопствених искустава кроз групно и самостално обликовање медијских текстова -Праћење дешавања у школи током школске године и извештавање са истих (такмичења, секција, прослава...) -Индивидуално и групно приступање писању текстова	Стваралачка метода, групни и рад у пару	Чланови новинарске секције у сарадњи са ликовном секцијом
6. Селекција текстова		-Одабир сакупљених текстова	Фронтални, групни и индивидуални рад	Чланови новинарске секције

Рецитаторска секција

Циљ и задаци секције	- Развој личних склоности и способности за књижевност и књижевно стваралаштво. - Стварање и одгајање књижевне публике чији ће се интереси за поезију издићи изнад обичне жеље за разбијање досаде. - Развијати код ученика љубав према писаној речи и подстицати самостални истраживачки рад путем књижевног дела. - Рад са ученицима у овој секцији ослања се на емоционално, интелектуално, естетско и литерарно искуство ученика. - По принципу кореалације на тематској, стилској и историјској основи повезати се са радом других сродних секција (ликовна, музичка, драмска, новинарска, литерарна) - Организовање музичко-поетских вечери - Припрема рецитала поводом : Дана школе, Школске славе, Дечје недеље - Учешће на такмичењима рецитатора - Израда пратећих презентација уз одговарајућу поезију
-----------------------------	--

Тема/садржај	Узраст	Специфични циљеви/задачи	Начин остваривања	Реализатори
Организовање секције	Ученици старијих разреда	Развијати код ученика љубав према писаној речи и подстицати самостални истраживачки рад путем књижевног дела.	Индивидуални приступ (уважавање способности, личног напредовања), рад у пару и рад у групи	Ученици старијих разреда и наставник српског језика
Упознавање чланова са циљем и планом		Рад са ученицима у овој секцији ослања се на емоционално, интелектуално, естетско и литерарно искуство ученика.		
Говорне константе: гласност, интензитет		Упознати се са говорним вредностима: дикција, акценат, гласност, интонација, ритмичност, висина и интензитет и боја гласа и темпо.		
Говорне константе: јединица темпа,ритмички сигнал и боја гласа		Упознати се са говорним вредностима: дикција, акценат, гласност, интонација, ритмичност, висина и интензитет и боја гласа и темпо.		
Структура говорног израза: пасаж, блок, акценатски текст		Упознати се са структуром говорног израза: пасаж, блок, акценатски текст; дикцијским фигурама: мелодика, динамика.		
Дикцијске фигуре: мелодика, динамика		Упознати се са структуром говорног израза: пасаж, блок, акценатски текст; дикцијским фигурама: мелодика, динамика.		
Разговор о учешћу на Смотри рецитатора		Упознати ученике са пропозицијама за учешће на Смотри рецитатора.		
Избор песама		Изабрати песме према личној жељи и способности ученика.		

Језичко – стилска анализа одабраних песама	Анализирати језичко-стилски одабране песме.	
Даљи рад на одабраним песмама	Вежбати и анализирати изабране песме.	
Стих у говорном изразу (цезура, интерпункцијски знаци)	Увежбати говор са цезуром и интерпункцијским знацима.	
Школско такмичење рецитатора	Упознати ученике са пропозицијама школског такмичења.	
Усклађивање изражајног читања са природом лирског, епског и драмског текста	Подстицати ученике на изражајно читање, лирског, епског и драмског текста.	
Праћење и анализа ТВ емисија (рецитатора, говорника, писаца и драмских уметника	Израда пратећих презентација уз одговарајућу поезију.	
Сарадња са драмском секцијом и учешће у програму За Дан школе	Припрема рецитала поводом : Дана школе, Школске славе, Дечје недеље.	
Сусрети са писцима	Организовање сусрета са писцима и упознавање са радом и делом.	
Општинска смотра рецитатора	Учешће на такмичењима рецитатора.	

Библиотечка секција

Циљ библиотечке секције		Развијње културе читања и читалачких интересовања. Развој креативности, подстицање ученика на креативност и развој њихових организационих способности. Овладавање основним знањима, и вештинама у вези са коришћењем библиотеке и фонда којим она располаже. Континуирано праћење развоја и интересовања ученика и утицање на њих.		
Тема/садржај	Време	Узраст	Специфични циљеви и задаци	Реализатор
помоћ библиотекару при издавању, враћању, обради и сређивању књишког фонда, учествовање у културној и јавној делатности библиотеке (проекти у вези са Дечјом недељом, Даном школе, Савинданом и другим значајним културноисторијским датумима, акцијама сакупљања књига, организовања трибина, креативних радионица, квизова, такмичења...).	Након формирања групе	V, VI, VII и VIII разред	- Осамостаљивање за самостално коришћење библиотеке као информационо-документационог центра школе - Подстицање интересовања ученика према писаној речи - Обогаћивање знања ученика о књизи, врстама публикација, издаваштву, маркетингу у издаваштву, упознати књижевнике и издавачке куће у Србији и региона. - Развијање читалачких радних навика и културног понашања у библиотеци. - Упућивање на пажљиво руковање и чување позајмљених публикација и санирање оштећених - Оспособљавање ученика за осмишљавање, организовање и реализацију различитих акција	Библиотекар

Посете и сарадња са матичном библиотеком Љубомир Ненадовић, Градским музејем, Домом културе и другим установама културе.	према плану рада за одређену школску годину		- Развијање навике лепог понашања на јавном месту - Упознавање са могућностима које пружају дате институције - Развијање навике посећивања културних институција и дешавања, као и развијање љубави према културним творевинама - Размена искустава у вези са библиотечким пословањем са вршњацима из друге школе	
Уређење школског простора – израда тематских паноа; Промоција рада библиотечке секције			- Промовисање писмености, читања и учења - Оспособљавање ученика да користе различите изворе знања - Развијање способности за уочавање, доживљавање, вредновање и стварање лепог; развијање креативности и стваралаштва - Утицање на остале ученике у школи са циљем подстицања интересовања за читање - Упознавање других ученика са радом школске библиотеке у циљу њене популаризације.	

Секција за француски језик

Циљ и задаци секције		Циљ слободних активности француског језика: подстицати заинтересованост ученика за француски језик кроз различите креативне активности (игру, учење популарних песама, припремање и учешће у представи на француском језику, спремање приредби и израду пројеката), подстицати креативност и самосталност у раду, оспособљавати ученике за истраживачки рад на француском језику.		
Тема/садржај	Узраст	Специфични циљеви/задаци	Начин остваривања	Реализатори
Atelier de théâtre	пети, шести, седми и осми разред	Ученици треба да: - упознају значајне француске драмске писце - савладају страх од сцене - побољшају свој изговор - напишу и изведу свој позоришни комад на француском језику - прошире фонд речи	- Читање драмских текстова. - Гледање делова представа на француском језику. - Подела улога и увежбавање изговора. - Увежбавање сценског наступа. - Извођење скеча или комада.	Ученици и наставници француског језика
Atelier de chanson		Ученици треба да: - науче најпознатије француске дечије, традиционалне и популарне песме - прошире вокабулар превodeћи песме на српски језик - спреме и изведу приредбу или кратак концерт за Светски дан језика.	- Слушање разних музичких жанрова. - Читање и превођење песама. - Певање и припрема приредбе.	
Atelier des projets		Ученици треба да: - осмисле тему за свој пројекат и начин на који ће је презентовати - истражују на интернету (француски сајтови) - развију сопствену креативност - прошире своје знање о свету	- Предлагање и избор теме за израду пројекта. - Истраживачки рад на пројекту и његова израда. - Презентација пројекта.	

Хор

Циљ и задаци секције		Омогућити ученику да упозна све виталне димензије музике и то кроз лично искуство, да би могао у потпуности да разуме и доживи музичко дело и учествује у музичком догађају на начин и у степену који сам у будућности изабере		
Тема/садржај	Узраст	Специфични циљеви/задаци	Начин остваривања	Реализатори
Провера мизичких способности деце петог разреда Музичка репродукција; рад на уједначавању групе	Од петог до осмог разреда	Упознавање са циљевима и задацима секције; Уједначавање група Припрема за школске приредбе, манифестације, упознавање са календаром дешавања	Разговор Демонстрација пробе	Наставник
Дечја недеља		Школска химна, кратке дечје песме	манифестација	Хор
Новогодишња приредба		Новогодишње песме	манифестација	хор
Светосавска приредба		Песме посвећене св. Сави	манифестација	хор
Дан Школе		Школска химна, школски оркестар, Популарна музика, инструментална музика	манифестација	Хор и оркестар
Осмовизија		Вокално-инструментална приредба	манифестација	Хор, клавири

Историјска секција

Циљ и задаци секције	Рад са ученицима који имају интересовања да науче више од оног што пружа план и програм за историју.			
Тема/садржај	Узраст	Специфични циљеви/задаци	Начин остваривања	Реализатори
КУЛТУРА, УМЕТНОСТ И СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ НАРОДА СТАРОГ ИСТОКА	5-8. разреда	Формирати групу у складу са потребама и интересовањима ученика; - Рад организовати у складу са интересовањима ученика и специфичностима школе и са могућностима које постоје у школи и окружењу	Индивидуални приступ, рад у групи, рад у пару, јачање мотивације, самопоуздања, вршњачка едукација.	Наставници историје
КУЛТУРА, УМЕТНОСТ И СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ СТАРИХ ГРКА И РИМЉАНА		Формирати групу у складу са потребама и интересовањима ученика; - Рад организовати у складу са интересовањима ученика и специфичностима школе и са могућностима које постоје у школи и окружењу	Индивидуални приступ, рад у групи, рад у пару, јачање мотивације, самопоуздања, вршњачка едукација.	Наставници историје
СРЕДЊОВЕКОВНА УМЕТНОСТ		Формирати групу у складу са потребама и интересовањима ученика; - Рад организовати у складу са интересовањима ученика и специфичностима школе и са могућностима које постоје у школи и окружењу	Индивидуални приступ, рад у групи, рад у пару, јачање мотивације, самопоуздања, вршњачка едукација.	Наставници историје

СРЕДЊОВЕКОВНА КЊИЖЕВНОСТ		Формирати групу у складу са потребама и интересовањима ученика; - Рад организовати у складу са интересовањима ученика и специфичностима школе и са могућностима које постоје у школи и окружењу	Индивидуални приступ, рад у групи, рад у пару, јачање мотивације, самопоуздања, вршњачка едукација.	Наставници историје
КОСОВСКА ЛЕГЕНДА		Формирати групу у складу са потребама и интересовањима ученика; - Рад организовати у складу са интересовањима ученика и специфичностима школе и са могућностима које постоје у школи и окружењу	Индивидуални приступ, рад у групи, рад у пару, јачање мотивације, самопоуздања, вршњачка едукација.	Наставници историје
ВЕЛИКА ГЕОГРАФСКА ОТКРИЋА		Формирати групу у складу са потребама и интересовањима ученика; - Рад организовати у складу са интересовањима ученика и специфичностима школе и са могућностима које постоје у школи и окружењу	Индивидуални приступ, рад у групи, рад у пару, јачање мотивације, самопоуздања, вршњачка едукација.	Наставници историје
ЛИЧНОСТИ ПРВОГ И ДРУГО Г СРПСКОГ УСТАНКА		Формирати групу у складу са потребама и интересовањима ученика; - Рад организовати у складу са интересовањима ученика и специфичностима школе и са могућностима које постоје у школи и окружењу	Индивидуални приступ, рад у групи, рад у пару, јачање мотивације, самопоуздања, вршњачка едукација.	Наставници историје

ПРВИ И ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ		Формирати групу у складу са потребама и интересовањима ученика; - Рад организовати у складу са интересовањима ученика и специфичностима школе и са могућностима које постоје у школи и окружењу	Индивидуални приступ, рад у групи, рад у пару, јачање мотивације, самопоуздања, вршњачка едукација.	Наставници историје
ИДЕОЛОГИЈЕ 19. И 20. ВЕКА		Формирати групу у складу са потребама и интересовањима ученика; - Рад организовати у складу са интересовањима ученика и специфичностима школе и са могућностима које постоје у школи и окружењу	Индивидуални приступ, рад у групи, рад у пару, јачање мотивације, самопоуздања, вршњачка едукација.	Наставници историје

Биолошка секција

Циљ и задаци секције	У оку рада секције, ученици ће проширити своја знања из разних области биологије, као и способности у вези са практичним радом (узимање узорка, микроскопирање...). Развој еколошке свести на високом нивоу, такође је циљ биолошке секције.			
Тема/садржај	Узраст	Специфични циљеви/задаци	Начин остваривања	Реализатори
Узимање узорка воде-река Градац	Ученици старијих разреда	Научити како се правилно узима узорак речне воде	Теренски рад	Наставници биологије у сарадњи са наставницима хемије, географије, физике
Посматрање праживотиња под микроскопом		Разликовање амеба, бичара и трепљара	Микроскопирање	
Упознавање биљних врста-парк Пећина		Упознавање дрвенастих и зељастих врста	Теренски рад	
Значај биодиверзитета		Објаснити значај сваке врсте на планети	Презентација	

Црвене књиге		Флора и фауна Србије на ивици опстанка	Презентација	
Заштићена природна добра		Објаснити значај националних паркова,природних резервата...	Презентација	
Угрожавање,заштита и унапређивање екосистема		Објаснити значај природних екосистема	Презентација	
Глобалне последице загађивања животне средине		Објаснити ефекат стаклене баште и озонске рупе	Презентација	
Животна средина и одрживи развој		Материјални и морални разлози за одрживи развој	Предавање	
Озонски омотач		Значај очувања омотача	Презентација	
Здрава исхрана		Пирамида исхране	Презентација	
Ефекат стаклене баште		Објаснити везу са климатским променама	Презентација	
Допринос селекцији отпада		Постављање канти за селекцију отпада	Практичан рад	
Рециклажа		Објаснити значај рециклаже	Презентација	
Нестајање биљних и животињских врста		Објаснити важност сваке врсте на Земљи	Презентација	
Право на здраву животну средину		Чист ваздух,вода,храна-основни услови за живот	филм	
Савремен начин живота		Здравље у вези са начином живота	Разговор,реферати	
Еколошка култура		Развијање свести о еколошкој култури и њеном значају	Презентација	

Ликовна секција

Циљ и задаци секције	Ученици уче да посматрају, уочавају и тумаче појаве, предмете, облике; -стварају одређене слике у свести; -активно учествују, постављају питања; -експериментишу и истражују кроз различите технике и материјале; -раде самостална и оригинална ликовна решења; -врше естетске анализе својих радова и радова других.			
Тема/садржај	Узраст	Специфични циљеви/задаци	Начин остваривања	Реализатори
ФИЛМ Теорија филма. Особеност филмског језика и начина филмског изражавања, начин снимања – кадар, гро план, углови снимања, кретање камере, монтажа, технички проблеми филма, технологија развијања филма, синхронизација, интеграција акустичних и визуелних елемената, идејна страна филма, кратка историја филма. <i>Практичан рад</i> Анимирање колаж техником, анимирање помоћу цртежа.	од 5. до 8. разреда	Перцепција- кроз разговор и дискусију уче путем посматрања, уочавања и тумачења	Анимирање колаж техником, анимирање помоћу цртежа.	Наставник ликовне културе и ученици у сарадњи са другим наставницима (верска настава, српски језик,...) сарадња са другим секцијама
АРХИТЕКТУРА Потребна за обликовањем простора, намена зграда, материјали и технике градње, најосновнији облици у архитектури, архитектонски стилови, савремена архитектура и урбанизам у реализацији архитектонских идеја. <i>Практичан рад</i> Упознавање са техничким цртањем – врсте пеерспективе.		Споменици културе Значај постојања музеја и галерија Развој укуса Упознавање са основним стилским правцима кроз историју	Упознавање са техничким цртањем	

ОБЛИКОВАЊЕ И ЗАШТИТА СРЕДИНЕ Законитости у екологији, биолошка равнотежа у природикао основни фактор сталне репродукције живе природе, однос између биосфере и техносфере. Ергономија, однос човек – предмет. <i>Практичан рад</i> Могућност заштите природне средине и улога уметничких активности на том пољу.		Уче да користе различите изражајне могућности савремених и класичних медија, материјала и техника; -уче да одаберу адекватна средства за изражавање својих идеја; -повезују ликовне елементе у композицији; -схватају појам надреалног; -уче да врше естетску процену радова и изнесу свој став.	Могућност заштите природне средине и улога уметничких активности на том пољу.	
ВАЈАЊЕ Теоријске поуке. Волумен и простор, општа оријентација у вајарским областима. Функција пластике и њена примењивост у разним областима. Декоративна скулптура. Вајарски материјали, алати и процес рада при изради вајарског дела. Опрема и чување вајарског рада. Облици и умножавање вајарских радова. Садржаји и идеје у вајарским делима. <i>Практичан рад</i> Меки материјал – глина, гипс, припрема и израда, конструкција и моделовање пуне пластике глином или гипсаном кашом. Наношење глине или гипса. Гипсана смеша са успореним везивањем. Финална обрада и сушење радова. Израда једноставних алата за рад. Опремање и чување извајаних радова. Печење гипсаних предмета. Дрво и вајарски радови од дрвета. Пуна пластика у дрвету, рељеф.употалатаглачање.дрвета, структура дрвета и обрада. Кување дрвета, сечење, стругање, глачање, лакирање и патинирање. Опремање и конзервирање вајарских радова од дрвета.		Упознавање са скулптуром и различитим техникама у вајарству Шта то чини скулптуру и који су њени облици, какве технике се користе у вајарству	Меки материјал – глина, гипс, припрема и израда, конструкција и моделовање пуне пластике глином или гипсаном кашом. Наношење глине или гипса. Гипсана смеша са успореним везивањем. Финална обрада и сушење радова. Израда једноставних алата за рад. Опремање и чување извајаних радова. Печење гипсаних предмета. Дрво и вајарски радови од дрвета. Пуна пластика у дрвету, рељеф.употреба алата	

ЗИДНО СЛИКАРСТВО Кратка историја зидног сликарства. Византијско зидно сликарство, фреске. Типови зидног сликарства. Савремено зидно сликарство, мурали и графити. Мексички уметници – муралисти. <i>Практичан рад</i> Израда зидних слика на унутрашњим зидовима и фасади школе.		Израда зидних слика на унутрашњим зидовима и фасади школе.	Израда зидних слика на унутрашњим зидовима и фасади школе.	Nastavnik I učenici
--	--	--	--	---------------------

Саобраћајна секција

Циљ и задаци секције	Циљ рада је стицање нових знања и вештина из саобраћајне културе, као и подизање опште сигурности ученика у саобраћају. Такође развија сета мичарски дух, али и тимски рад			
Тема/садржај	Узраст	Специфични циљеви/задаци	Начин остваривања	Реализатори
1. Упознавање чланова секције и договор о даљем раду	ПЕТИ, ШЕСТИ, СЕДМИ И ОСМИ	- упознавање са програмом саобраћајне секције	- слушају, посматрају, причају	НАСТАВНИК И ЧЛАНОВИ СЕКЦИЈЕ
2. Саобраћајни системи		- стекну представу о четири основна вида саобраћаја: друмски, железнички, водни и ваздушни	- слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, праве	
3. Друмски саобраћај-правила и прописи		- упознају основна средства друмског саобраћаја - упознају основна правила и прописе друмског саобраћаја - упознају се са мерама безбедности у саобраћају - упознавање основних знакова друмског саобраћаја	- слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, праве	
4. Израда тестова-упознавање правила и прописа друмског саобраћаја		- науче основна правила и прописе друмског саобраћаја	- слушају, посматрају, причају, описују, цртају,	

5.Решавање интерактивних тестова на рачунару		-науче основна правила и прописе друског саобраћаја	- слушају, посматрају, причају, описују, раде	
6.Понашање бициклисте у саобраћају		- упознају основна правила и прописе који важе за бициклисту у саобраћају	- слушају, посматрају, причају, демонстрирају	
7.Упознавање са правилима такмичења и осврт на предходна такмичења		-упознавање са правилима такмичења	-слушају, питају, посматрају, причају,	
8.Полигон		- упознавање са полигоном и појединим његовим деловима	-гледају, питају, слушају	
9.Вожња бициклом на полигону и ван њега		-раазвијање вештине управљања бициклом -развијање осећаја за безбедност у саобраћају	-питају, посматрају, причају, возе	
10.Сумирање резултата рада		-анализирање постигнутог нивоа знања, вештина и саобраћајне културе	-питају, причају, анализирају,закључују	

Секција стоног тениса

Циљ и задаци секције	Циљ рада секције за стони тенис је да ученици кроз учење и усавршавање основних техника и тактичких елемената стоног тениса развијају моторичке способности, координацију, брзину реакције, прецизност и издржљивост, као и позитиван однос према физичкој активности и здравим животним навикама. Посебна пажња посвећује се развијању спортског духа, фер-плеја, дисциплине, одговорности, сарадње и поштовања противника.			
Тема/садржај	Узраст	Специфични циљеви/задаци	Начин остваривања	Реализатори
Упознавање са стоним тенисом	Од петог до осмог разреда	• настанак и развој стоног тениса; • основна правила игре; • опрема и реквизити; • мере и делови стола; • начин бодовања; • спортско понашање и фер-плеј.	У раду секције примењиваће се: • метода демонстрације; • метода усменог објашњавања; • метода практичног вежбања; • индивидуализовани рад; • рад у пару; • групни рад; • игровна метода; • такмичарска метода.	Наставник и ученици
Основна техника		• правилно држање рекета; • основни став и положај тела; • правилно кретање за столом; • форхенд; • бекхенд; • основни сервис; • пријем сервиса; • пребацивање лоптице преко мреже.		

Усавршавање техничких елемената		• форхенд и бекхенд у континуитету; • промена правца ударца; • комбинација форхенд–бекхенд; • различите врсте сервиса; • пријем различитих сервиса; • основни нападачки и одбрамбени ударци; • прецизност и контрола лоптице.		
Тактика игре		• постављање лоптице у различите делове стола; • коришћење простора; • избор одговарајућег ударца; • тактика сервиса и пријема; • основна тактика игре у поену; • прилагођавање игре противнику.		
Игра и такмичења		• игра појединачно; • игра у пару; • вођење резултата; • школска такмичења; • интерни турнири; • припрема ученика за школска и друга такмичења.		

Шаховска секција

Циљ и задаци секције	Циљ наставе шаха у првом циклусу основног образовања и васпитања јесте да се свим ученицима и ученицама који се одреде за овај програм изборне наставе, без обзира на расну, верску или националну припадност, било који хендикеп, развојне потешкоће или неки други вид посебних потреба и/или личних обележја, пружи прилика да овладају основним законитостима и принципима шаховске игре ради формирања њихових радних навика, савесности, истрајности, упорности, уредности, радозналости, креативности, оригиналности и спремности на сарадњу уз уважавање туђег мишљења и начела лепог понашања, а нарочито да код ученика и ученица изгради културу рада, да се рад обавља у одређено време у предвиђеном радном простору, као и да се развија свесна потреба да се започети посао доврши до краја.			
Тема/садржај	Узраст	Специфични циљеви/задаци	Начин остваривања	Реализатори
Основе шаха, шаховске фигуре, њихово кретање и вредности	Од првог до осмог разреда	-развијање интересовања за шаховску игру код ученика;	- Методом демонстрација на великој табли или на рачунару.	Наставник
Обележавање и записивање потеза		- стицање сазнања да процес учења у школским условима може да се реализује у форми игре (шаха); - стимулисање маште, креативности и радозналости током учења шаха;	- Кроз игру партије нотирати своје, и потезе приотивника, скраћено и у целости.Током рада контролисати прецизност записа.	Наставник

Шаховска игра и њена правила		- стицање основних знања о шаху и уочавање сличности са животом; - оспособљавање ученика за логичко размишљање током учења шаха; - развијање потребе за самосталним доношењем одлука кроз играње шаха;	Показати на демонстрационој табли или електронски, фронтално, уз напомену да постоји много правила и да су различита у односу на темпо игре.	Наставник
Одигравање партије		- развијање начела фер-плеја и уважавања туђег мишљења.	- Током партије пратити и бележити кључне потезе, а након ње анализирати слабости и јаке стране у позицији.	Наставник
Симултанка наставника са ученицима		- развијање свести о сопственом напредовању и јачање мотивације за даље учење шаха;	- Игра наставник са полазницима, а онда ученик кога наставник одабере. Анализирати „отпор“ који пружају ученици, али и они који играју „против свих“.	Наставник и најуспешнији полазник школе
Припрема за турнир и турнир по плану ВШК „Свети Николај“ Ваљево		- Развијање потребе за властитом афирмацијом учешћем на турниру које традиционално организује ВШК „Свети Николај“ Ваљево	- Играње партија турнирским темпом уз употребу сата и формулара за нотацију потеза	Наставник и лице које у име шаховског клуба организује турнир.

Спортске секције (одбојка, кошарка, атлетика)

Циљ и задаци секције ОДБОЈКА	Задовољавање потребе ученика за додатном физичком активношћу, нарочито оних који имају склоности и интересовања за одбојку Развој и подстицање спортског духа уз поштовање и уважавање личности и способности других, фер – плеј-а и правила игре Припрема и учешће ученика на школским такмићењима			
Тема/садржај	Узраст	Специфични циљеви/задаци	Начин остваривања	Реализатори
Одбијање лопте	Ученици 6-8 разреда	Одбијање лопте прстима Одбијање лопте чекићем Подизање лопте за смеч	Од једноставног ка сложенем: Формације у паровима, тројкама	Наставница: Славица Лазећ
Сервирање		Сервис одоздо Сервис одозго	Од лакшег ка тежем. Са мањег растојања,; у условима терена	
Смечирање		Смечирање из зона 2 и 4 Смечирање пенала Смечирање из зоне одбране		
Блокирање		Индивидуални блок Двијни блок	Кретање на мрежи Скок и блок	
Елементи групне тактике		Сарадња играча . пријем и организовање напада	Пријем и организовање напада из зона 2, 4 , 5	
Колективна тактика		Систем 6:0 Систем 4.2	Школски систем Систем са два дизача	
Правила игре		Основне правила и суђењем: сервис, играње на мрежи, смечирање из зоне одбране...	Теоријски и у току игре	

Циљ и задаци секције КОШАРКА	Задовољавање потреба ученика за додатном физичком активношћу на којој су заинтересовани и талентовани за кошарку Развој моторичких способности, Стицање знања о правилима кошарке, основама спортског тренинга Поштовање и уважавање личности других, поштовање правила и фер-плеја Учешће на школским такмичењима			
Тема/садржај	Узраст	Специфични циљеви/задаци	Начин остваривања	Реализатори
Кошаркашки став Кретање играча без лопте	Ученици 5-8. разреда	Основни став у одбрани , пивотирање Кретање у одбрамбеном ставу	Индивидуални рад Рад у паровима Различите формације Уз ометање играча Екипне игре	Наставник миодраг Спасић
Хватање, додавање и вођење лопте		Хватање, додавање у месту и кретању – са груди , једном руком, са променом места Вођење у месту и кретању – високо, ниско,		
Шутирање на кош		Са различитих дистанци и позиција Скок шут Након продора двококором Слободна бацања		
Индивидуална и групна тактика у нападу и одбрани		Сарадња 3 играча у нападу Контра-напад		
Колективна тактика				
Игра са правилима и суђењем				

Циљ и задаци секције АТЛЕТИКА	Задовољење потреба ученика за додатном физичком актјвношћу, нарочито заинтересованих и талентованих за атлетику Развој физичких способности Стицање знања из области атлетике- атлетских дисциплина, правила Развијање такмичарског духа уз поштовање личности других			
Тема/садржај	Узраст	Специфични циљеви/задаци	Начин остваривања	Реализатори
Трчања	6-8 разреда	Трчање на кратким стазам – ниски старт Штафетно трчање са примопредајом штафетне палице Истрајно трчање	Усмено објашњење и ддемонстрација Различите формације Евидентирање резултата	Наставница славица јечменица
Скокови		Скок увис Скок удаљ	Техника маказице, прекорачна и леђна из места; са залетом	
Бацања		Бацање кугле Бацање лоптице	Из места Из бочног залета Кружном техником	
Атлетски полигон		Трчања, скокови, бацања	Комбинација атлетских дисциплина уз коришћење различитих реквизита	
Оријентиринг		Кретање у природи Оријентација Оријентисање карте Задатци по групама	Усмено објашњење Парк „Пећина“	
Правила			Усмено објашњење и практична провера	

9. ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ И ОДЕЉЕЊСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

9.1. Програм рада одељењског старешине

Одељењски старешина успоставља сарадњу, комуницира са родитељима, посредује у преношењу школских порука, прати рад и живот ученика, прикупља информације о породичним приликама ученика... Одељењски старешина је стручна особа која руководи радом одељења, са наглашеном педагошком, административном и организационом улогом. Он има задатак да прати, планира и проучава целокупну организацију рада одељења. Одељењски старешина својим ставовима, односима и схватањима ствара повољну климу за успостављање социјалних односа који утичу на квалитет и степен развоја ученичког колектива.

Педагошка функција

Прикупљање релевантних података о ученику; Систематски бележи податке о развоју и школском напредовању сваког ученика.

Обавља саветодавни и васпитни рад са ученицима (индивидуално, групно и са одељењским колективом).

Подстиче и усмерава процес формирања одељењског колектива, ради на богаћењу интерперсоналних односа у одељењу, помаже у раду одељењске заједнице.

Помаже ученицима у организовању њихових активности у области међусобне помоћи у учењу, у регулисању њихових међусобних односа (понашања), у организацији забавног и културног живота.

Преузима мере за отклањање узрока неуспеха појединих ученика и решава васпитно - дисциплинске проблеме, али и организује активности промовисања ученика који својим понашањем и радом представљају добар пример (организује подршку за побољшање школских постигнућа, изриче васпитне мере, стара се о спровођењу активности друштвено-корисног рада, награде, похвале и сл.).

Интезивно сарађује са стручном службом у циљу подстицања активности са даровитим ученицима и брине о ученицима са проблемима у понашању, као и о ученицима који имају тешкоће у развоју.

Брине о здравственом стању и физичком развоју ученика. Брине о уредности похађања наставе (оправдава изостанке).

Реализује програме рада са одељењском заједницом.

Брине о активностима ученика у којима се постичу формирање хигијенских, културних и радних навика (редарство, дежурство, укључивање у активности школе),

Организује излете и екскурзије.

Подстиче ученике да се укључују у школске ваннаставне активности, културно уметничка друштва, дечије омладинске организације, библиотеке...

Организациона и координирајућа функција

Координира и усклађује рад и захтеве свих наставника према ученицима (личним контактима и на седницама одељењских и Наставничког већа),

Руководи радом Одељењског већа (припрема седнице, спроводи одлуке и сл.)

Координира организовање допунске и додатне наставе, ученичких слободних активности и других облика ваннаставног ангажовања ученика.

Сарадња са родитељима

Упознавање родитеља, породичног амбијента и прикупљање података неопходних за сарадњу. Информисање родитеља о њиховим правима и обавезама у односу на школовање и школу њиховог детета.

Припрема, организује и води родитељске састанке и подстиче родитеље на индивидуални контакт са одељењским старешином и наставницима.

Писмено обавештава родитеље о проблемима појединих ученика. Информише родитеље о важним активностима школе.

Формира одељењски тим за заштиту ученика и руководи његовим радом.

Административна функција

Води педагошку евиденцију и документацију о ученицима и одељењу,

Прати начин вођења осталих података о ученицима (електронског дневника, матичне књиге, досијеа ученика, ђачке књижице; испити, сведочанства, дипломе...)

9.2. Програм рада одељењских заједница

Основни циљеви од којих се пошло у изради програма рада одељењских заједница, поред вођења рачуна о узрасним карактеристикама (запрви и други циклус) и опитих међупредметних компетенција:

- Развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву заснованом на поштовању људских и грађанских права, као и основних вредности правде, слободе, солидарности, националне, верске, родне и етничке равноправности и одговорности
- Подстицање развоја способности комуницирања, дијалога, осећања солидарности, поштовања, равноправности, квалитетне и ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад и неговање другарства и пријатељства на конструктиван, одговоран и креативан начин
- Оспособљавање и развијање свести о неопходности за лични и професионални развој и активно учешће у друштвеном животу...

ПРОГРАМ РАДА ОЗ ОД ПРВОГ ДО ЧЕТВРТОГ РАЗРЕДА

ОБЛАСТ	ТЕМЕ	Специфични циљеви и задаци
А- Организовање у колективу, ОЗ, друштвено ангажовање	а)Договарање и планирање садржаја и начина рада, подела задужења б)Представљамо и упознајемо колектив, ученичке организације и слободне активности	Упознавање ученика са правима и обавезама и развијање способности активног учешћа у њиховом остваривању Правила понашања у школи Укључивање у активности колектива-одељења, разреда, школе
Б- Вештина учења, успех у настави и другим ученичким активностима	а)Упућивање ученика и оспособљавање за самосталност у раду и начине учења б)Анализа успеха и дисциплине, мере за унапређивање-анализа наставних и ваннаставних активности	Развијање радних навика кроз подршку ученицима у учењу и правилном коришћењу слободног времена Оспособити ученика за самостално учење Подстицање на самопроцену сопственог рада
Ц- Празници, манифестације, дечије стваралаштво	а)Припрема и укључивање у обележавање значајних школских, градских, државних празника б) Сарадња са ОЗ у школи, граду и шире	Препознавање и поштовање елемената културе живљења Упознавање обичајно радњи везаних за празнике поштовање и уважавање права и мишљења других Ангажовање и укључивање у манифестације на нивоу школе и града...
Д- Професионалан оријентација	а) Упознавање занимања људи б)Развијање ставова о личној и друштвеној вредности рада	Упознавање са светом рада и занимања и усвајање вредности значаја рада
Е- Здравље и животна средина	а) Значај познавања и очувања здравља б) Заштита и унапређивање животне средине	Формирање ставова и понашања ученика у вези са здрављем и здравим начином живота, унапређивање хигијенских и радних навика и елиминисање утицаја који штетно делују на здравље Развијање и неговање еколошке свести
Ф- Социјалне вештине и хумани односи међу половима - Заштита ученика и превенција насиља и других ризичних	а)Однос родитеља и деце б) Односи дечака и девојчица ц) Основна знања о полности д)Конструктивно решавање сукоба е) Акције солидарности	Развијање критичког мишљења према себи и члановима породице, да активно допринесе мењању правила сагласно променама Препознавање и поштовање елемената културе живљења, поштовање и уважавање права и мишљења других Пружање основних информација и знања о толеранцији, поштовању разлика и ненасилном решавању конфликта - Развијање солидарности са социјално угроженим групама Пружање основних информација на теме из програма основи

облика понашања		безбедности деце, о насиљу, дискриминацији, дигиталном насиљу Развијање позитивних вредности, комуникације, правила понашања.
Г- Правила понашања и слободно време	а) Екскурзије, излети, посете... б) Правила лепог понашања ц) Весели састанци, прославе, игре	Подстицање креативног начина провођења слободног времена међусобног уважавања и подстицања другарства Упознавање са бонтоном/правила понашања

ГЛОБАЛНИ ПРОГРАМ РАДА ОЗ ЗА ПЕТИ И ШЕСТИ РАЗРЕД

ОБЛАСТ	ТЕМЕ	Специфични циљеви и задаци
А- Организовање у колективу, ОЗ, друштвено ангажовање	а) Планирање и програмирање рада ОЗ, упознавање са правима и обавезама ученика (Закон, правилници, и сл) б) Ученичке организације, друштвени колективи на нивоу школе и шире	Упознавање ученика са школским правилима Адаптација ученика на предметну наставу Упознавање ученика са правима и обавезама и развијање способности активног учешћа у њиховом остваривању
Б- Вештина учења, успех у настави и другим ученичким активностима	а) Упознавање ученика и оспособљавање за самосталност у раду и учењу б) Анализа успеха, дисциплине, предлог мера за унапређивање, анализе свих ваннаставних активности	Избор најефикаснијих метода и техника учења Подршка ученицима у примени стеченог знања Примена стеченог знања у свакодневном животу Оспособити ученика за самостално учење и самообразовање
Ц- Празници, манифестације, дечије стваралаштво	а) Укључивање у манифестације и обележавања празника б) Сарадња са ученицима друге школе у граду и шире	Упознавање са културом и обичајима везаних за празнике и њихово поштовање. Ангажовање и укључивање у манифестације на нивоу школе и града.

Д- Професионалан оријентација	а) Упознавање занимања људи-опште одлике б) Сарадња са друштвеном средином (посете и упознавање света рада) ц) Индивидуална и друштвена вредност рада.	Упознавање са светом рада и занимања, Формирање правилних ставова према раду Упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја
Е- Здравље и животна средина	а) Чување и унапређивање здравља (теме по узрастима) б) Заштита и унапређивање животне средине	Упознавање са одликама здравог начина живота Развијање свести о очувања и унапређивања животне средине у циљу очувања здравља/ Развијање и неговање еколошке свести
Ф- Социјалне вештине, хумани односи међу половима - Заштита ученика и превенција насиља и других ризичних облика понашања	а) Односи међу половима б) Односи деце и одраслих ц) Основна знања о полности и психофизичким променама у пубертету д) Конструктивно решавање сукоба е) Акције солидарности	Развијање позитивног мишљења о себи и другима; Социјализација ученика Неговање традиционалних вредности уз поштовање савремених светских трендова Отлањање стереотипног начина мишљења у вези са родним улогама, равноправност међу половима Конструктивно решавање сукоба Јачање поверења као супротност сукобу Пружање основних информација на теме из програма основи безбедности деце, о дискриминацији, насиљу, дигиталном насиљу Развијање позитивних вредности, комуникације, Развијање свести о здравим стиливима живота
Г- Правила понашања и слободно време	а) Излети, посете, екскурзије б) Правила лепог понашања ц) Спорт, рекреација д) Осмишљавање слободног времена	Подстицање креативног начина провођења слободног времена, међусобног уважавања и подстицања другарства Развијање свести о значају спортско рекреативних активности

ПРОГРАМ РАДА ОЗ ЗА СЕДМИ И ОСМИ РАЗРЕД

ОБЛАСТ	ТЕМЕ	Специфични циљеви и задаци
А- Организовање у колективу, ОЗ, друштвено ангажовање	а) Планирање и програмирање рада ОЗ, ученички парламент, упознавање са правилницима и законским одредбама о правима и обавезама ученика б) Хуманитарне акције	Упознавање ученика са правима и обавезама и развијање способности активног учешћа у њиховом остваривању Подстицај за ангажовање и укључивање у живот и рад школе и шире заједнице и осећаја индивидуалне одговорности Формирање става и понашања ученика у вези са хуманим вредностима
Б- Вештина учења, успех у настави и другим ученичким активностима	а) Упућивање ученика у технике учења, значај укључивања у допунску наставу, у припремну наставу за завршни испит б) Анализа успеха и дисциплине, мере за побољшање успеха и дисциплине, анализа рада осталих ученичких активности	Подршка ученицима у учењу Примена стеченог знања у свакодневном животу Разумевање значаја наставног процеса и савремених технолошких достигнућа у постизању што бољег успеха ученика
Ц-Социјална сазнања и социјалне вештине -Заштита ученика и превенција насиља и других ризичних облика понашања	а) Развијање вештина комуникације, толеранције и сарадње б) Односи са одраслима ц) Конструктивно решавање конфликта	Унапређивање комуникације између вршњака Унапређивање комуникације између ученика, наставника и родитеља Помоћ ученицима у препознавању правих вредности Конструктивно решавање сукоба Јачање поверења као супротност сукобу Подстицање толеранције и поштовања различитости Развијање позитивних вредности и комуникације. Развијање свести о здравим стилевима живота Развијање свести о добрим и лошим странама интернета, правила понашања у виртуелном свету.
Д- Професионална оријентација	а) Проширивање знања о свету рада и занимања(предавања, радионице, изложбе, реални сусрети...) б) Упознавање са мрежом средњих школа у граду и шир; интересовања ученика за упису средње школе; начин	Упознавање са светом рада и занимања, системом средњег образовања и васпитања и оспособљавање за самостално прикупљање потребних информација Формирање правилних ставова према раду

	полагања завршног	
Е- Здравље и животна средина	а) Чување и унапређивање здравља (предавања и радионице) б) Заштита и унапређивање животне средине	Развијање свести о очувања и унапређивања здравља Подстицање еколошке свести и укључивање у локалне акције
Ф- Неговање хуманих односа међу половима	а) Физичка, емоционална, социјална зрелост и полни живот (предвања и радионице) б) Срадања и разумевање припадника другог пола	Правилно информисање и формирање ставова и понашања ученика у вези са полним животом Поштовање и уважавање особа супротног пола
Г- Правила понашања и слободно време	а) Излети, екскурзије б) Интересовања у слободном времену	Унапређивање комуникације између вршњака уз поштовање основних правила лепог понашања Развијање свести о потреби квалитетног начина провођења слободног времена

10. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Циљ и задаци програма	ЦИЉ: Развијање спремности ученика да стичу знања о себи и о свету рада, да што објективније процењују своје потребе, способности, интересовања и особине личности у односу на захтеве одређеног занимања и могућности запошљавања и да на основу тога доносе одлуке о избору занимања, као и да што успешније планирају правце свог професионалног развоја. Овај програм доприноси свестраном развоју позитивних аспеката личности ученика и нужно је организовати систематски и континуирано у свим разредима. ЗАДАЦИ: • Упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја. • Упознавање са светом рада и занимања, системом средњег образовања и васпитања и оспособљавање за самостално прикупљање потребних информација.
------------------------------	--

	• Формирање правилних ставова према раду. • Оспособљавање за планирање свог професионалног развоја и доношење реалних одлука у вези са избором занимања. • Сарадња са родитељима ученика и подршка у пружању помоћи деци у професионалном развоју. • Успостављање сарадње са установама и институцијама које могу допринети успешнијем професионалном развоју ученика.		
САДРЖАЈ/активности	Специфични циљеви/задачи	Начин реализације	Носиоци активности и сарадници
Редовна настава	-Одговарајућим наставним јединицама сваког предмета информисати ученика о основним карактеристикама занимања, занимањима везаним за одређени предмет... -Развијање радних навика, одговорног односа према учењу и раду	Предавања, литерарни радови, илустрације, радионице	Професори разредне и предметне наставе
Секције	-Упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја; -Јачање и унапређивање талената и способности ученика -Самоспознаја ученика	Радови ученика Презентације Радионице Истраживања	Предметни наставници
Одељењска заједница	-Упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја; -Формирање правилних ставова према раду; -Одржавање одабраних радионица из програма ПО за седми и осми разред	Радионице, предавања	Одељењске старешине
Ученички парламент	-Активно учествовање у реализацији програма ПО; -Активно учешће у промовисању активности везаних за програм ПО	Презентације, радионице	Чланови Ученичког парламента

Родитељски састанци	-Орагнизовање предавања на родитељским састанцима у циљу њиховог већег информисања и укључивања у процес пружања подршке ученицима у професионалном оријентисању -Упознавање родитеља са програмом ПО	Предавања, радионице	Одељењске старешине, чланови Тима за ПО Родитељи
Индивидуални рад са ученицима	-Анализирање способности, особина и услова за правилан избор средње школе кроз саветодавни рад	Разговор, упитници	Одељењске старешине, стручни сарадници
Сарадња са другим школама	-Успостављање и одржавање сарадње са другим основним школама и са средњим школама у учествовању у заједничким активностима везаним за ПО -Упознавање са образовним профилима средњих школа и начином рада	Презентације, посете, конкурси, трибине	Одељењске старешине, чланови ПО тима директор

11.ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Школска деца и омладина због својих биолошких и социјалних карактеристика чине посебну групацију која захтева специфичне мере у очувању и унапређивању здравља, у чијем спровођењу учествују и учитељи, наставници, стручни сарадници и здравствени радници. Деца у школу „доносе“ биолошке, социо-економске и социо-културне карактеристике везане за процес примарне социјализације у породици укључујући и навике и понашање везано за здравље. Зато, промоција здравља ученика у школи има комплексан задатак да ангажовањем свих актера у едукативном процесу: наставника, стручних сарадника, родитеља, представника локалне заједнице и самих ученика, обезбеди здраво, безбедно и креативно окружење у школи и њеној непосредној околини. Промоција здравља у школи се у највећој мери организује кроз програмски здравствено-васпитни рад који подразумева сарадњу школе са здравственим установама. Школа сарађује са здравственим установама у спровођењу здравствене заштите ученика, посебно у обављању лекарских прегледа деце која полазе у први разред, спровођењу редовних систематских прегледа и вакцинација.

ЦИЉ здравственог васпитања и здравствене заштите јесте да ученици овладају основним знањима, вештинама, ставовима и вредностима у области здравства кроз учење засновано на искуству. Поред формирања ставова и усвајања знања, животне вештине су неопходне да се на основу информација и критичког размишљања изграђују здрави односи и стилови живљења. Учење садржаја о здравственом васпитању подразумева превођење знања о здрављу у жељени начин понашања.

ЗАДАЦИ здравственог васпитања и заштите:

- Мотивисање и стицање знања за здраво понашање, ставове и навике;
- Развијање здраве личности, одговорне према сопственом здрављу;
- Формирање навика и развијање вештина неопходних за постизање здравог понашања, очувања и промоције здравља;
- Унапређивање и неговање здравих стилова живота стимулисањем физичке активности, правилне и уравнотежене исхране, здравог душевног развоја и избегавање понашања штетног по здравље;
- Заштита и унапређење репродуктивног здравља и хуманизација односа међу половима;
- Едукација за све запослене у сарадњи са надлежним Домом здравља и обуке за појединце (служба за заштиту деце).
- Сарадња са изабраним педијатром из надлежног Дома здравља основаног за територију на којој се налази школа (пружање одговарајуће подршке, примена психолошких, социјалних и едукативних мера).

Тема/садржај	Облик рада	Специфични циљеви	Носиоци активности
Исхрана (Васпитавање за правилну исхрану; Исхрана деце; Хранљиве материје, улога, значај и потребе; Болести неправилне исхране; Анорексија; Превенција и лечење гојазности)	Редовна настава; Часови одељенске заједнице; Слободне активности - секције Предавања стручњака – у сарадњи са	- Усвајање основних појмова везаних за исхрану - Утицање на свест ученика о значају правилне исхране - Усвајање знања о поремећајима исхране и последицама нездравог стила живота - Примењивање знања и искуства у промовисању здравог стила живљења	- учитељи, - наставници предметне наставе, - педагог

Пубертет (Раст и развој; Психоемотивни развој; Примарне и секундарне полне одлике; Хумани односи међу половима)	родитељима ученика, ДЗ, саветовалиштем за младе, Завода за јавно здравље Предавања на нивоу одељења/разреда/школе, Радионице; Представе; Израда паноа и изложби, Спортски дани/недеље/такмичења; Индивидуални савети; Разне друге активности...	- Подстицање сазнања о себи, свом телу сопственим способностима - Развијање психичких и моторних способности у складу са индивидуалним карактеристикама - Развијање одговорног односа према себи и другима - Развијање хуманих, толерантних односа међу људима - Упознавање физиолошких процеса репродукције као основе за стицањем знања о репродуктивном здрављу	
Хигијена (Васпитавање за одржавање личне хигијене; хигијена простора, орално здравље)		- Формирање свести и навика о потреби систематског унапређивања здравља - Указивање на неопходност одржавања личне хигијене и хигијене уста - Стицање знања везаних за специјалне здравствене проблеме - Примењивање знања и искуства у промовисању здравог стила живљења	
Полно преносиве болести и болести зависности		- Стицање основних знања о овим проблемима - Формирање свести о ризичном понашању - Развијање одговорног односа према себи и другима - Стицање одговорности за сопствено понашање	
Обележавање важних датума из календара здравља		- Развијање здраве личности, одговорне према сопственом здрављу - Стварање позитивне атмосфере и мотивације за здрав начин живљења - Васпитавање ученика за живот и рад у здравој средини - Стицање знања, умења, ставова и вредности у циљу очувања и унапређивања здравља - Промовисање позитивних социјалних интеракција - Актуализација образовних садржаја - Укључивање у акције шире средине - Мотивисање ученика за акционим понашањем - Формирање и стално развијање потребе за бављењем спортом и рекреацијом	

Учешће на литерарним и ликовним конкурсима на тему здравља, важних датума у вези са здрављем	-Развијање здраве личности, одговорне према сопственом здрављу -Васпитавање ученика за живот и рад у здравој средини Промовисање позитивних социјалних интеракција - Актуализација образовних садржаја - Укључивање у акције шире средине	
--	---	--

12.ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Школа кроз програма пружања подршке ученицима, а у сарадњи са надлежним установама брине о социјалној заштити, посебно ученика из осетљивих друштвених група.

Задатак / активности	Специфични циљеви	Носиоци активности и сарадници
Идентификација ученика са потребама из области социјалне заштите - прикупљање информација о ученицима: васпитно запуштени или угрожени ученици, из дефицијентних породица или породица са проблематичним односима (ризичне породице), надзор над родитељским старањем, издвајање из примарне породице (хранитељске породице)...	-Сензибилизација запослених о социо-економској и породичној ситуацији ученика и утицају на њих	Одељенске старешине, педагошка служба Стручни тимови
Сарадња са родитељима/другим законским заступницима идентификованих ученика	-Јачање сарадње са родитељима/другим законским заступницима -Упућивање на начине остваривања права из области социјалне заштите -Упућивање родитеља на извршавање родитељских обавеза	Одељенске старешине Педагошка служба Сарадници и стручњаци из релевантних установа
Сарадња са Центром за социјални рад Ваљево (по потреби и Центрима из других градова), Центром за хранитељство/смештај, Црвеним крстом, Одељењем за друштвене делатности, НВО...	-Јачање сарадње са датим институцијама и предузимање ширих акција са циљем пружања одговарајуће помоћи и подршке ученицима	Директор Тим за заштиту ученика... Спољни сарадници-стручњаци из других установа

Проналажење најефикаснијег вида пружања подршке идентификованим ученицима (по потреби и израда ИОП-а ради пружања здравствене, социјалне и образовне подршке)	-Јачање емпатије и разумевања код запослених и код других ученика -Повећање отпорности ученика у стресним ситуацијама и смањење психо-соматских проблема -Обезбеђивање несметаног укључивања ученика у школски живот -Повећање мотивација за рад у школи	Педагошка служба, Одељењске старешине Центар за социјални рад Родитељи/други законски заступници ученика
Организовање хуманитарних акција – (Нова година, почетак школске године, бесплатне ужине, униформе, матурско вече, екскурзије, излети,...)	-Промовисање хуманих вредности -Обезбеђивање основних услова за развој ученика -Ставарње подржавајуће атмосфере, атмосфере разумевања и једнакости -Јачање емпатије и спремности да се помогне	Директор Одељењске старешине Ученички парламент Савет родитеља Школски одбор Јединице локалне самоуправе
Праћење ефеката указане социјалне помоћи	-Утврђивање ефеката предузетих мера и израда плана за унапређење подршке ученицима	Директор Одељењске старешине, Наставничко веће Савет родитеља Ученички парламент

13. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Заштита животне средине обухвата активности усмерене на развој еколошке свести, као и очување природних ресурса. Активности на заштити животне средине одвијаће се на нивоу одељења, разреда и школе. Програм еколошког, хигијенског и естетског уређења школе полази од садржаја специфичних за узраст ученика. Наставни програм у млађим разредима основне школе предвиђа посебне садржаје из области заштите и унапређивања животне средине у више предмета. Програмски садржаји су дати глобално и наставнику је допуштено да програмске садржаје концентрише, актуелизира и конкретизује их. Они обезбеђују да се ученицима ненаметљиво пружају информације о вези човека и животне средине. У првом циклусу основног образовања и васпитања, еколошки садржаји често се прожимају кроз скоро све наставне предмете, корелацијом. Ипак највише су заступљени у наставним предметима *Свет око нас* у првом и другом разреду, и *Природа и друштво* у трећем и четвртном разреду. Еколошки садржаји у старијим разредима основног образовања и васпитања су заступљени кроз наставне предмете природних наука: *Биологије, Хемије, Географије и Физике*. Изборни предмет у првом циклусу основног образовања и васпитања чију основу чине садржаји из екологије је наставни предмет *Моја животна средина*. Еколошки садржаји се повремено прожимају и кроз остале изборне предмете. Поред наведених обавезних и изборних предмета у школи садржаји са темама из екологије реализују се и кроз слободне и факултативне активности. У такве активности спадају додатна настава из природних наука, секције и

рекреативна настава у млађим разредима. Активности које се реализују су: Еко акције, Еко кутак, радионице, предавања, обележавање значајних датума ...

Еколошки садржаји треба да обезбеде ученицима у основној школи упознавање основних еколошких појмова, стицање знања о негативном утицају загађеног ваздуха, земљишта и воде, као и начине спречавања и заштите од свих негативних утицаја. Ученици треба да разумеју значај критичког оцењивања личних поступака и поступака других према животној средини на основу предвиђања могућих последица.

Циљ и задаци програма	ЦИЉ програма заштите животне средине је да упозна ученике са последицама промене природне средине и потреби да се брину о заштити животне средине, као цивилизацијској обавези човечанства. ЗАДАЦИ програма заштите животне средине су: Оснаживање моралних принципа ученика у односу на природу и окружење подизањем еколошке свести и вежбањем еколошки прихватљивог понашања; оплемењивање уже и шире средине.		
САДРЖАЈ/активности	Специфични циљеви/задаци	Начин реализације	Носиоци активности и сарадници
Садржаји обавезних наставних предмета у млађим разредима: Свет око нас, Природа и друштво	- Упознавање свог окружења и развијање способности заодговоран живот; - формирање елементарних појмова из природних и друштвених наука; - подстицање дечијих интересовања, питања, идеја и говора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу; - подстицање уочавања једноставних узрочно- последичних веза, појава и процеса; развијање одговорног односа према окружењу.	На часовима редовне наставе Међупредметна корелација.	Учитељи
Садржаји обавезних наставних предмета у старијим разредима: Биологија, Хемија, Географија, Физика	- Развијање љубави према природи и осећању дужности да се чува и заштити природа (развијање осећања одговорности према стању животне средине; схватање степена угрожености биосфере и улоге сваког појединца у њеној заштити и унапређивању; упознавање са појмом екологија, екосистема и узајамних односа, процеса и промена у систему; схватање и развијање еколошке свесности и еколошке културе...) - разумевање потребе очувања, унапређења и заштите Земљиних сфера и комплексне географске средине у којој егзистира човек; - развијање свести о важности одговорног и рационалног коришћења и одлагања различитих супстанци у свакодневном животу; схватање повезаности физичких појава и екологије и развијање свесности о потреби заштите, обнове и унапређивања животне средине.	На часовима редовне наставе Међупредметна корелација	Предметни наставници

Садржај изборног наставног предмета Моја животна средина	Развијање свести о потреби и могућностима личног ангажовања у заштити животне средине, усвајање и примена принципа одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину.	На часовима изборног предмета	Учитељи
Часови одељењске заједнице (I –VIII р.)	- Развијање и неговање еколошке свести; - развијање свести о очувању и унапређењу животне средине у циљу очувања здравља; - развијање еколошке свести и значаја хигијене за унапређење квалитета живота; развијање навика код ученика за очување и неговање окружења.	На часовима одељеног старешине према плану	Учитељи, разредне старешине
Биолошка секција	- Развијање љубави према природи и осећања дужности према њој; - подстицање интересовања ученика за биологију, продубљивање и проширивање знања из биологије, снажање у животној средини и развијање одговорног односа према биљкама и животињама; - продубљивање знања о рециклажи и подстицање на конкретне кораке; повезивање школског знања са животним ситуацијама.	Према плану рада секције, трибине, презентације	Наставници биологије
Рекреативна настава, екскурзије, излети	- Упознавање објеката и феномена у природи; - уочавање узрочно – последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; - развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика; развијање позитивног односа према националним културним и естетским вредностима и схватање значаја здравља и здравих стилова живота.	Према програму екскурзија, излета и рекреативних настава	Задужени наставници
Еко акције: прикупљање старог папира, израда ликовних радова од биљака, садња украсних биљака, уређење школског простора, учешће у еколошким акцијама у окржењу...	- Стицање одговарајућих знања и формирање правилног односа према уређивању школе, насеља, култивисању расада и неговању биљака; - мотивисање ученика за акционим понашањем; - повезивање стечених знања са свакодневним животом; развијање истраживачких способности, критичког мишљења и креативности.	Еколошке акције, уређење школе и дворишта, учешће у еколошким акцијама у окружењу, презентације	Задужени наставници
Уређење еко-кутка	- Промовисање значаја одговорног односа према природи и еколошкој свести; - корелација међу различитим наставним предметима и њихово повезивање са свакодневним животом; развијање интересовања ученика за живи свет и природу.	Континуирано током године	Задужени наставници
Обележавање значајних датума еколошког календара	- Подизање свести о значају очувања околине; - актуелизација програмских садржаја; мотивисање ученика.	Према еколошком календару	Задужени наставници
Естетско уређење школе: Уређење школе у време обележавања важних датума: Дечија недеља, Школска слава, Дан	- Развијање навика код ученика за естетско уређење окружења; - подизање свести о естетском искуству;	Континуирано током године	Задужени наставници,

школе. Обележавање важних датума у календару УН, презентација радова школских секција, продукти ученичких радова на часовима редовне наставе .	развијање осетљивости и критичности за визуелно изражавање		ученички парламент
Пројекти школе: Сунчане школе на Западном Балкану	• подизање свести о очувању и унапређењу животне средине у циљу очувања природе • развијање осећаја дужности да се чува и заштити природа (развијање осећања одговорности према стању животне средине промовисање значаја сталних извора енергије-енергије будућности, која не загађује животну средину, и никада се неће потрошити	Континуирано током године	Задужени запослени, ученички парламент

14. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ УПРАВОМ

15. Циљ и задаци програма	Стицање знања и вештина наставника и директора за успостављање сарадње са свим заинтересованим субјектима у локалној заједници који се баве побољшањем услова живота и рада наших ученика			
Облик сарадње	САДРЖАЈ/активности	Специфични циљеви/задаци	Начин реализације	Носиоци активности и сарадници
Сарадња са матичном библиотеком "Љубомир Ненадовић"	- Организоване посете група ученика; - Стручно усавршавање библиотекара; - Присуствовање културним активностима, предавањима, изложбама (ликовним и документарним), књижевним вечерима; - Учешће на конкурсима.	• Реализација заједничких програма, акција • Успостављање партнерстава, мрежа • Укљученост представника других институција и организација у рад школе	Посете током године (према плану рада библиотеке)	Ученици Наставници Библиотекар Запослени у у градској библиотеци
Сарадња са Центром за културу	- Организоване посете група ученика позоришним представама, концертима и свечаним академијама;	• Већа укљученост	Посете током године (према плану рада Центра за културу и плану рада школе и	Ученици Наставници Запослени у Центру за културу

	-Учешће на општинској смотри рецитатора; -Учествовање у активностима поводом обележавања важних датума.	родитеља у рад школе	планираних активности)	
Сарадња са “Биоскопом 85“	-Организоване посете група ученика биоскопским представама	•Већа укљученост ученика у ваннаставне и пројектне активности •Квалитетнији рад у школи	Посета током године (према плану рада школе и планираних активности)	Ученици Наставници Запослени у Биоскопу 85
Сарадња са Народним музејем	-Посете музеју на нивоу одељења; -Учешће у радионицама које музеј организује за ученике основних школа; -Учешће у другим активностима музеја...	•Јачање угледа школе у локалној заједници •Већа видљивост рада школе	Посете током године (према плану рада музеја и плану рада школе и планираних активности)	Ученици Наставници Запослени у музеју
- Сарадња са спортским организацијама и клубовима, Еколошким друштвом „Градац“, планинарским друштвима, Друштвом истраживача „Владимир Мандић Манда“ (подмладак и астрономска група), шах-клубом и Истраживачком станицом „Петница“, Планинарским друштвом „Маглеш“	-Учешће на спортским такмичењима на нивоу града; -Учешће у еколошким акцијама; -Учешће ученика у активностима истраживачког друштва.	•Промоција рада школе	Учешће у активностима које ова друштва и организације буду понудили основним школама	Одељењске старешине, предметни наставници, школски тимови
Сарадња са Школском управом Ваљево	- Саветовање ; -Педагошко-инструктивни рад; -Организација и реализација Завршног испита и уписа ученика у средње школе		Састанци према потреби и врсти активности	Директор, стручни сарадници
Сарадња са Центром за стручно усавршавање	- Учествовање на семинарима, трибинама, стручним скуповима...		Учешће на семинарима	Директор, координатор Тима за стручно усавршавање

Сарадња са предшколском установом „Милица Ножица“ и појединим објектима – предшколске групе	Организација приредби и изложби посвећених предшколцима, посета обданишту у договору с васпитачима		Радионице и посете	Учитељи, ученици млађих разреда
Сарадња са другим школама	-Размена информација; -Заједничке активности ученика: смотре, такмичења, сусрети; -Организоване посете средњим школама у оквиру пројекта ПО; -Састанци актива директора, актива стручних сарадника и осталих стручних већа		Посете поводом такмичења и других активности	Учитељи, наставници, ученици, директор школе
Сарадња са Интересорном комисијом Ваљева	Подршка у реализацији додатне подршке у образовању (социјална заштита, образовна, здравствена – процена и планови подршке)		По потреби	ИОП и СТИО тим Директор
- Град Ваљево – Одељење за друштвене делатности	-Материјално - техничка подршка; -Просветно - инспекцијски послови; -Сарадња са службом за друштвене делатности; -Сарадња са инспекцијом за комуналне послове.		Састанци и остали видови сарадње о потреби	Директор школе, градска управа, педагошка служба
Сарадња са представницима месне заједнице	-Материјално - техничка подршка; -Организационе активности; -Акције локалне управе.		Састанци и остали видови сарадње о потреби	Директор школе
Сарадња са ПУ Ваљево	- Предавања за ученике у циљу повећања безбедности у саобраћају, заштите од свих облика насиља и ризичних облика понашања, понашање у случају природних непогода,...		Састанци, предавања, презентације, трибине, стручни скупови, ...	Директор, дежурни наставници, ОС, Тим за заштиту ученика од насиља
Сарадња са Заводом за јавно здравље, Домом здравља и стоматолошком службом	-Реализација програма здравствене заштите ученика;		Састанци, предавања, стручни скупови, ...	ОС, педагог, школски тимови

Сарадња са Центром за социјални рад	-Развојно саветовалиште;		Састанци, предавања, стручни скупови, ...	Директор, Тим за заштиту ученика од насиља, стручни сарадници
Сарадња са Црвеним крстом	-Здравствено превентивне делатности		Састанци, предавања, стручни скупови, ...	
Сарадња са локалним медијима	Промоције и размена информација		Састанци и остали видови сарадње о потреби	Директор, наставници, стручни сарадници, ученици
Сарадња са осталим установама и организацијама које су важне за рад школе и које помажу у реализацији њених активности	-Едукативни програми;		Састанци, предавања, стручни скупови, ...	

16. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Сарадња са родитељима/другим законским заступницима ученика остварује се преко рада Савета родитеља, ангажовањем родитеља (појединачно или групно) у акцијама школе, одржавањем родитељских састанака, разговорима родитеља и наставника и кроз саветодавни рад педагошке службе. Програм обухвата детаљно информисање, саветовање, укључивање у наставне, и остале активности школе и консултовање у доношењу одлука око безбедносних, наставних, организационих и финансијских питања, с циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности васпитно-образовних утицаја. Програм сарадње са породицом обухвата и организацију отвореног дана школе сваког месеца, када родитељи/ други законски заступници могу да присуствују образовно-васпитном раду. Општи циљ овог програма је ангажовање свих запослених за подстицање мотивације родитеља за сарадњу са школом, са акцентом на принципе међусобног разумевања, поверења и поштовања.

Облик сарадње	Задатак / активности	Носиоци активности	Начин реализације
Информисање родитеља	- Упознати родитеље са облицима сарадње (на учљивим местима ушколи истаћи позив родитељима за сарадњу са јасно истакнутим видовима сарадње, као друге и информације које су им важне - активности у школи, распоред консултација са наставницима, распоред часова и распоред звоњења, резултати ученика на такмичењима и другим активностима...) - Сачинити план информисања родитеља на родитељским састанцима и план рада Савета родитеља - Редовно ажурирати „кутак за родитеље“ на сајту школе, фејсбук страници... - Промовисати примере добре сарадње	Одељењске старешине Чланови тима за сарадњу са саветом родитеља и породицом Наставници задужени за ажурирање и вођење сајта школе, фб странице...	Панои, постери Савет родитеља Родитељски састанци Сајт школе, фејсбук...
Укључивање родитеља у реализацију васпитно-образовних активности	- Укључивање родитеља у процес доношења одлука и решавања питања од значаја за живот и рад у школи; укључивање родитеља у процес решавања евентуалних проблема у школи - Испитивање мишљења родитеља о значајним питањима за живот и рад школе - Укључивање родитеља у реализацију различитих активности школе (Дечија недеља, школска слава, Дан школе, приредбе, представе, хуманитарни рад, спортске активности, матурско вече, промоције успешних ученика и наставника, додела диплома и награда...) - Планирање и реализација заједничких активности родитеља и ученика нижих разреда у оквиру слободних активности - Активно учествовање родитеља у раду стручних тимова	Директор школе Наставници Стручни тимови	Индивидуални групни састанци Ваннаставне активности, редовна настава
Подизање педагошко-психолошке	Организовање општих родитељских састанака за родитеље са темама које су прилагођене потребама родитеља (полазак детета у школу, професионална оријентација, ризична понашања, ефикасно учење...)	Одељенске старешине Директор, Педагошка служба	Родитељски састанци Трибине Индивидуални

културе родитеља	• Организовање трибина и предавања за родитеље са стручњацима из области здравства, менталне хигијене, саветовалишта за породицу • Саветодавни рад са родитељима		разговори
Праћење успешности програма сарадње	• Анкетирање родитеља/старатеља о задовољству сарадње са школом • Анализа стања и одређивање мера за побољшање односа сарадње на основу добијених резултата	Тим за сарадњу са породицом, Стручни тим за самовредновање	Анкете, разговори, Школска евиденција Извештаји

Програм организације отвореног дана за родитеље

Задатак / активности	Носиоци активности	Начин реализације
Израда плана отвореног дана – посета и присуство родитеља/других законских заступника образовно-васпитном раду сваког месеца	Чланови тима за сарадњу са родитељима	План по месецима истакнут навидним местима у школи Сајт школе
Обавештење о организацији отвореног дана (план по месецима и циљ сарадње) за одељењске старешине, предметне наставнике и Савет родитеља	Директор школе Чланови тима	Обавештење на огласној табли, у наставничкој канцеларији, сајту школе, кутак за родитеље
Информисање свих родитеља по одељењима и на Савету родитеља омогућности посете часовима редовне наставе и ваннаставних активности	Одељењске старешине Наставници задужени за презентацију школе Чланови тима за сарадњу са Саветом родитеља	Родитељски састанци, Савет родитеља
Евидентирање присутних родитеља в.о. раду	Наставници на чијим часовима су присутни родитељи	Ес/ Дневнике рада-колона за напомене

Израда периодичних извештаја Члановима Тима за сарадњу са породицом	Одељењске старешине	Извештај о броју присутних родитеља; на којим наставним и ваннаставним активностима су присуствовали
Анкетирање родитеља о успешности сарадње са родитељима	Сви чланови тима за сарадњу са породицом и саветом родитеља, Тим за самовредновање	Анкета(узорак / број родитеља...)Разговори
Анализа резултата о задовољству родитеља сарадњом са школом	Сви чланови тима за сарадњу са породицом и саветом родитеља, Тим за самовредновање	Извештај
Предлог мера (за наредну шк.годину) за побољшање организације отвореног дана на основу добијених резултата и сугестија родитеља	Чланови тима за сарадњу са родитељима/породицом , Стручни сарадници	Извештаји анализе, Извештаји Тима за сарадњу са породицом Нови план/организација отвореног дана

17. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Настава у природи је облик образовно-васпитног рада којим се доприноси остваривању плана и програма и циљева основног образовања и васпитања. Екскурзија је факултативна ваннаставна активност која се остварује ван школе.

На основу члана 70. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл.Гласник РС“, бр. 88/17, 27/17 – др. закон и 10/19,27/18, 6/2 и 129/21.) и Правилника о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи („Сл.Гласник РС“– Просветни гласник бр. 30/19) и Упутства за реализацију екскурзије и наставе у природи у основној школи МПНТР-а, извршено је планирање и програмирање екскурзија и наставе у природи. Програм и план екскурзије израђују чланови тима које је именовао директор школе.

Програм и план екскурзије одрађени су на основу Правилника о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи („Сл.Гласник РС“– Просветни гласник бр. 30/19). На основу упуство за остваривање плана и програма ваннаставних и осталих активности у Основној школи, која је саставни део Правилника о наставном плану и програму основног образовања и васпитања, уређен је начин остваривања екскурзије и наставе у природи. Програм и план екскурзије старијих разреда израђују чланови тима које је именовао директор школе.

Учешће у изради програма и плана екскурзије, поред чланова тима, узели су и чланови Стручних већа.

ЦИЉ је савладавање и усвајање дела наставног програма непосредним упознавањем појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа као и рекреативно – здравствени опоравак.

Задаци екскурзије:

- Упознавање објеката и феномена у природи
- Уочавање узрочно последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима
- Развијање интересовања за природу и израђивање еколошких навика
- Упознавање са начином живота и рада људи у појединим крајевима
- Развијање позитивног односа према националним културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, позитивним социјалним односима као и схватање значаја здравља и здравих стилова живота.

Садржаји екскурзије у **првом циклусу основног образовања и васпитања** су посебно:

- уочавање облика рељефа и површинских вода у околини и природно-географских одлика Републике Србије;
- посматрање карактеристичних биљака и животиња (обилазак станишта биљака и животиња);
- посете заштићеним природним подручјима (национални паркови, резервати, споменици природе и др.);
- упознавање с прошлошћу и културном баштином завичаја и отаџбине (обилазак музеја, културно-историјских споменика, етно-села, спомен-кућа знаменитих људи – научника, књижевника, уметника, војсковођа, државника и др.);
- развијање способности оријентације у простору и времену;
- обилазак разних типова пољопривредних површина и сточарских фарми (упознавање с производњом здраве хране);
- обилазак привредних друштава и јавних предузећа (прерада природних сировина, упознавање с различитим делатностима људи, заштита животне средине и др.).

Садржаји екскурзије у **другом циклусу основног образовања и васпитања** су посебно:

- посете које омогућавају упознавање са природним лепотама, природно-географским и друштвено-географским одликама Републике Србије (планине, реке, језера, бање, биљни и животињски свет, заштићени природни објекти и национални паркови, становништво, народи и етничке заједнице у Републици Србији и др.);

- обилазак праисторијских, античких, средњовековних, нововековних и локалитета савременог доба (Лепенски вир, Винча, Сирмијум, Виминацијум – војни логор, Гамзиград – Царска палата, Медијана, Студеница, Ђурђеви Ступови, Жича, Милешева, Сопотани, Градац, Грачаница, Високи Дечани, Раваница, Лазарица, Љубостиња, Манасија, Каленић, Сремски Карловци, Крушедол, Ново Хопово, Врдник, Смедеревска тврђава, Голубац, Нишка тврђава, Петроварадинска тврђава, Орашац, Топола, Ћеле-кула, Таково, Тршић, Бранковина, Враћевница, Текериш, Струганик, Шумарице и др.);
- обилазак Београда, престонице Републике Србије (Дом Народне скупштине, Народно позориште, Народни музеј, Београдска тврђава, Опсерваторија, Војни музеј, Музеј Српске православне цркве, Музеј Првог српског устанка – Конак кнеза Милоша, Конак кнегиње Љубице, Народна библиотека, краљевски дворови на Дедињу, Музеј града, Авала, Јајинци, Етнографски музеј, Педагошки музеј, Музеј Вука и Доситеја, Саборна црква, Храм Светог Саве на Врачару, Природњачки музеј, Ботаничка башта „Јевремовац”, зоолошки врт, Музеј југословенске кинотеке, Музеј Николе Тесле, Музеј савремене уметности и др.);
- обилазак установа културе у Републици Србији (Галерија Матице српске у Новом Саду, Српско народно позориште у Новом Саду, Књажевско-српски театар у Крагујевцу, завичајни и локални музеји, спомен-куће и др.);
- обилазак привредних друштава и јавних предузећа (предузећа у области прехранбене, хемијске, машинске и електроиндустрије, индустрије грађевинског материјала, енергетике и др.);
- подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја.

Циљ и задаци једнодневних екскурзија

Циљ екскурзије је непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа, савлађивање дела наставног плана и програма непосредним упознавањем садржаја наставних предмета. Обзиром да екскурзија има васпитни и образовни карактер, код ученика треба развијати љубав за путовањима, за упознавањем природних лепота, научно-техничким достигнућима као и љубав према културно историјском наслеђу српског народа.

Задаци екскурзије су проучавање објеката и феномена у природи, уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима, развијање интересовања за природу, изграђивање еколошких навика, упознавање начина живота и рада људи појединих крајева, развијање позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима, развијање позитивних социјалних односа, као и подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја.

Циљ и задаци дводневних екскурзија

Програмом рада школе предвиђено је да ученици 7. и 8. разреда иду на дводневну екскурзију која се планира за прво полугодиште за ученике седмог и осмог разреда.

Циљ ове екскурзије је савлађивање дела наставног плана и програма непосредним упознавањем садржаја наставних предмета. Пошто екскурзија има васпитни и образовни карактер, код ученика треба развијати љубав за путовањима, за упознавањем природних лепота, научно техничким достигнућима и љубав према културно историјском наслеђу српског народа. Ова релација садржи све поменуте задатке.

Задаци ове екскурзије су: проучавање објеката и феномена у природи и уочавање узрочно – последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима, упознавање занимања људи која су карактеристична за поједине крајеве, развијање позитивног односа према националним уметничким и културним вредностима.

Реализација и извођење екскурзија

Настава у природи се организује и изводи, уз претходну писмену сагласност родитеља, односно другог законског заступника (у даљем тексту: родитељ) по правилу за најмање 80% ученика истог разреда, уколико су створени услови за остваривање циљева и задатака.

Екскурзија ће се реализовати уколико се пријави најмање 60% ученика истог разреда и ако су обезбеђени остали услови остваривања циља екскурзије. Потребно је да се сваки родитељ својим потписом изјасни о предложеним условима екскурзије.

Изузетно, настава у природи, односно екскурзија може да се организује за ученике одељења у којем писмену сагласност да најмање 60% родитеља ученика.

Извођење наставе у природи, односно екскурзије за ученике истог разреда организује се са истим садржајем, по правилу истовремено.

Екскурзија може да се изведе само уколико су испуњени сви услови. Носиоци припреме, организације и извођења програма и плана екскурзије су директор школе, одељењски старшина и стручни вођа пута.

По завршетку екскурзије стручни вођа пута сачиниће извештај о екскурзији, са оценом о реализацији плана и програма екскурзије као и о квалитету пружених услуга. Извештај о реализацији екскурзије разматра и усваја Наставничко веће и Школски одбор. Одељењски старшина упознаје родитеље са извештајем о реализацији екскурзије на родитељском састанку. Извештај о изведеној екскурзији биће унет у дневник рада и у годишњи извештај о раду школе.

Циљ и задаци екскурзије	ЦИЉ екскурзије је непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа, а у циљу остваривања образовно-васпитне улоге школе. ЗАДАЦИ ЕКСКУРЗИЈЕ: -проучавање објекта и феномена у природи; - уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; -развијање интересовања за природу и еколошке навике; - упознавање начина живота и рада људи појединих крајева; -развијање позитивног односа према: националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, као и позитивним социјалним односима.				
Разред	Путни правац	Садржај	Циљеви и задаци	Носиоци садржаја и активности	Трајање, време реализације
Подручје (1-8)	Програм екскурзија у првом циклусу основног образовања и васпитања				
ПРВИ 2) Западна Србија са Таром	Ваљево - Каона - Шабач - Ваљево.	Ваљево-Каона, посета манастира Каона-Шабач, посета Шабачке тврђаве, Народног музеја, Парка	Упознавање културно - историјског наслеђа; Развијање љубави према путовању; Развијање интересовања за природу; Изграђивање еколошких навика;	Стручно веће за разредну наставу, ученици 1. разреда, одељењске	- један дан - месец: мај или јун.

		науке-Ваљево.	Развијање позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима; Развијање позитивних социјалних односа; Подстицање испољавања позитивних социјалних доживљаја.	старешине, стручни вођа пута, директор школе.	
ДРУГИ 1) Аутономна покрајина Војводина (Бачка, Банат, Срем)	Ваљево - Пећинци-Купиново - Обедска бара - Ваљево.	Ваљево - Пећинци, посета Музеју хлеба - Купиново, посета етно парку „Путник“ - Обедска бара, посета специјалном резервату природе - Ваљево	Упознавање културно - историјског наслеђа; Развијање љубави према путовању; Развијање интересовања за природу; Израђивање еколошких навика; Развијање позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима; Развијање позитивних социјалних односа; Подстицање испољавања позитивних социјалних доживљаја.	Стручно веће за разредну наставу, ученици 2. разреда, одељењске старешине, стручни вођа пута, директор школе.	- један дан - месец: мај или јун.
ТРЕЋИ 2) Западна Србија са Таром	Ваљево - Крупањ - Трноша - Тршић - Ваљево.	Ваљево - Крупањ, уз обилазак Цркве брвнаре, етно музеја и	Упознавање културно - историјског наслеђа; Развијање љубави према путовању; Развијање интересовања за природу;	Стручно веће за разредну наставу, ученици 3. разреда,	- један дан - месец: мај или јун.

		природњачког музеја у Добром потоку – улазница Троноша, посета манастиру, ризница - улазница – Тршић, посета кући Вука Караџића, „Научно образовно-културни центар „Вук Караџић“ улазница – Ваљево.	Изграђивање еколошких навика; Развијање позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима; Развијање позитивних социјалних односа; Подстицање испољавања позитивних социјалних доживљаја.	одељењске старешине, стручни вођа пута, директор школе.	
ЧЕТВРТИ 4) Централна Србија: Шумадија и Поморавље	Ваљево - Рисовачка пећина – Аранђеловац - Орашац – Топола – Опленец - Ваљево	Ваљево - Аранђеловац, посета пећини Рисовачи, улазница - Парк „Мермер и звуци“ - спомен комплекс Орашац, улазница - Топола - посета спомен комплекс Опленец, улазница, - Ваљево.	Упознавање културно - историјског наслеђа; Развијање љубави према путовању; Развијање интересовања за природу; Изграђивање еколошких навика; Развијање позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима; Развијање позитивних социјалних односа; Подстицање испољавања позитивних социјалних доживљаја	Одељењско веће, ученици 4. разреда, одељењске старешине, стручни вођа пута, директор школе.	- један дан - месец: мај или јун.

		Програм екскурзија у другом циклусу основног образовања и васпитања			
ПЕТИ 1) Аутономна покрајина Војводина (Бачка, Банат, Срем)	Ваљево – Крушедол - Сремски Карловци - Нови Сад - Сремска Каменица - Ваљево.	Ваљево - посета манастиру Крушедол - Сремски Карловци, посета патријаршији, улазница – Петроварадин - Сремска Каменица, посета Змај Јовиној кући - Ваљево.	Упознавање културно - историјског наслеђа; Развијање љубави према путовању; Развијање интересовања за природу; Изграђивање еколошких навика; Развијање позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима; Развијање позитивних социјалних односа; Подстицање испољавања позитивних социјалних доживљаја	Одељењско веће, ученици 5. разреда, одељењске старешине, стручни вођа пута, директор школе.	- један дан - месец: мај или јун.
ШЕСТИ 4) Централна Србија: Шумадија и Поморавље	Ваљево - Свилајнац - Манасија - Ресавска пећина - Ваљево.	Ваљево – Свилајнац, посета Природњачком центру – Манасија, посета манастиру, посета Парку манијатура – Ресавска пећина - Ваљево.	Упознавање културно - историјског наслеђа; Развијање љубави према путовању; Развијање интересовања за природу; Изграђивање еколошких навика; Развијање позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима; Развијање позитивних социјалних	Одељењско веће, ученици 6. разреда, одељењске старешине, стручни вођа пута, директор школе.	- један дан - месец: мај или јун.

			односа; Подстицање испољавања позитивних социјалних доживљаја		
СЕДМИ 7) Источна Србија са Ђердапом	1. дан Ваљево - Пожаревац - Костолац – Лепенски вир - Кладово (преноћиште) 2. дан Кладово - Ђердап - Голубац - Ваљево.	први дан: Ваљево – Пожаревац, гарелија Барили, улазница - Љубичево (ергела) - Костолац, Виминацијум, Археолошки парк, улазница (ако је обавезна) – налазиште Лепенски вир, улазница -Кладово (преноћиште); други дан: Кладово, посета хидроелектрани Ђердап – Голубац, посета тврђави - Ваљево.	Упознавање културно - историјског наслеђа; Проучавање објеката и феномена у природи; Упознавање занимања људи карактеристичних за поједине крајеве; Развијање љубави према путовању; Развијање интересовања за природу; Изграђивање еколошких навика; Развијање позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима; Развијање позитивних социјалних односа; Подстицање испољавања позитивних социјалних доживљаја.	Одељењско веће, ученици 7. разреда, одељењске старешине, стручни вођа пута, директор школе.	- два дана - месец: октобар
ОСМИ 1) Аутономна покрајина	1. дан Ваљево – Зобнатица – Сомбор – Суботица (преноћиште)	први дан: Ваљево – Зобнатица (ергела) – Сомбор, поста Галерији	Упознавање културно - историјског наслеђа; Проучавање објеката и феномена у	Одељењско веће, ученици 8. разреда, одељењске	

Војводина (Бачка, Банат, Срем)	2. дан Суботица - Палић - Ваљево.	Милан Коњовић и згради Бачко- Бодршке жупаније - Суботица (преноћиште); други дан: Суботица, посета Градској кући, шетња градом – Палић (језеро) - Ваљево.	природи; Упознавање занимања људи карактеристичних за поједине крајеве; Развијање љубави према путовању; Развијање интересовања за природу; Изграђивање еколошких навика; Развијање позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима; Развијање позитивних социјалних односа; Подстицање испољавања позитивних социјалних доживљаја.	старешине, стручни вођа пута, директор школе.	- два дана - месец: октобар
Техничка организација			Начин финансирања		
Хотелски смештај категорије 3*; Собе: двокреветне или трокреветне; Начин услуживања obroka: пун пансион (вишедневне екскурзије, са опцијом ланч пакета ако садржаји захтевају удаљавање од локалитета смештаја); Садржај програма- водич, забавни садржаји; Квалитет превоза: аутобуси високоподне туристичке класе, климатизовани са видео опремом, не старији од 10 година и ако је Законом предвиђено са сигурносним појасевима за везивање путника. Референтне листе туристичке агенције.			Самофинансирање ученика од стране родитеља. Гратиси (ако постоји опција); Спонзорства и награде (донација). Плаћање у ратама. На вишедневним путовањима услуге доктора, водича, плаћа изабрана туристичка агенција. Висину накнаде за целодневну бригу о ученицима плаћају родитељи на основу одлуке Савета родитеља.		

НАСТАВА У ПРИРОДИ

Циљ и задаци наставе у природи	<i>ЦИЉ НАСТАВЕ У ПРИРОДИ:</i> – очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја; – стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и организовања и коришћења слободног времена; – проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу; – развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе; – социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу; – развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима; – развијање способности сагледавања развоја привредних могућности краја, односно региона који се обилази. <i>ЗАДАЦИ НАСТАВЕ У ПРИРОДИ:</i> – побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика; – задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и игром; – очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за њихово упознавање кроз одговарајуће активности; – развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности у конкретним природним и друштвеним условима; – подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке; – развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивање еколошких навика; – упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине;
---------------------------------------	---

	– упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева; – упознавање разноврсности биљног и животињског света појединих крајева, уочавање њихове повезаности и променљивости; – упознавање са карактеристикама годишњих доба у природи и смењивање временских прилика; – развијање способности сналажења тј. оријентисања у простору и времену; – оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи; – развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи; – подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи; – формирање навика редовне и правилне исхране; – навикавање на правилно смењивање рада, одмора и сна; – разумевање и уважавање различитости међу појединцима; – подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима кроз одговарајуће активности.				
Разред	Путни правац	Садржај	Циљеви и задаци	Носиоци садржаја и активности	Трајање, време реализације
Програм наставе у природи у првом циклусу основног образовања и васпитања					
ПРВИ	Врњачка Бања	Излети у ближу и даљу околину хотела; упознавање са	Развијање способности посматрања и уочавања појава у природи; Доживљавање лепог у природи и	Стручно веће за разредну наставу, ученици 1., 2., 3.	- седам дана (6 ноћења) - месец: мај, јун

ДРУГИ	Златибор	културним, историјским и друштвеним знаменитостима;	сталних промена у њој; Богаћење речника;	и 4. разреда, одељењске старешине - наставници	
ТРЕЋИ	Копаоник	спортске активности; уочавање и именовање различитих природних и друштвених појава;	Изражавање сопственог утиска; усвајање основних временских одредница – сналажење у времену и простору; Уочавање и опажање живе и неживе природе у непосредној околини;	разредне наставе, стручни вођа пута, директор школе.	
ЧЕТВРТИ	Тара	вечерње активности, амбијентална настава; извођење дечијих народних игара.	Развијање одговорног односа према окружењу; Уочавање и именовање различитих временских промена; Подстицање расположења и ведрине; Развијање другарства и пријатељства; Уважавање својих и туђих потреба; Развијање хигијенских навика ради ефикаснијег очувања здравља; Развијање такмичарског духа; Поштовање правила понашања; Мотивисање ученика за учење; Оспособљавање за самостално учење.		

Техничка организација	Начин финансирања
Одмаралиште, Хотелски смештај категорије 2* или 3* Собе: двокреветне , трокреветне или четворкреветне, без спратних лежајева . Начин услуживања obroka: пун пансион (са опцијом ланч пакета ако садржаји захтевају удаљавање од локалитета смештаја); Садржај програма- водич, забавни садржаји; Квалитет превоза: аутобуси високоподне туристичке класе, климатизовани са видео опремом, не старији од 10 година и ако је Законом предвиђено са сигурносним појасевима за везивање путника. Референтне листе туристичке агенције.	Самофинансирање ученика од стране родитеља. Гратиси (ако постоји опција); Спонзорства и награде (донација). Плаћање у ратама. На вишедневним путовањима услуге доктора, водича, плаћа изабрана туристичка агенција. Висину накнаде за целодневну бригу о ученицима плаћају родитељи на основу одлуке Савета родитеља.

ИЗЛЕТИ И ПОСЕТЕ

Циљ и задаци излета	ЦИЉ је савладавање и усвајање дела програма непосредним упознавањем појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа. ЗАДАЦИ ИЗЛЕТА: • Упознавање објеката и феномена у природи; • Развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика; • Упознавање са начином живота и рада људи ; • Развијање позитивног односа према националним, културним, естетским и природним вредностима.			
Разред	Излети	Циљеви и задаци	Реализатори	Време реализације
Посете у околини школе				
1.- 4.	Излети у ближу околину школе: – Посета парку „Пећина“ – Посета спомен парку на брду Видрак – Посета спомен парку „Кула Ненадовића“ – Центар за културу, музеј, библиотека са шетњом – Повлен – Дивчибаре – Излет у Београд, позоришна представа, играоница “Star Land“ , пловидба Дунавом, посета „ Маракана“.	Развијање способности посматрања и уочавања појава у природи; Доживљавање лепог у природи и сталних промена у њој; Богаћење речника; Уочавање и опажање живе и неживе природе у непосредној околини; Развијање одговорног односа према окружењу; Развијање другарства и пријатељства;	Наставници разредне наставе	Током школске године

		Развијање такмичарског духа; Поштовање правила понашања; Мотивисање ученика за учење;		
5. – 8.	Посета културно- историјским и природним споменицима у околини: – ИС Петница, базен – Музеј, библиотека, Центар за културу – Манастири – Река Градац – Бранковина – Дивчибаре – Излети и пешачења у организацији планинарског друштва – Фестивал науке, Београд – Посета Научно-технолошком парку у Београду	Развијање способности посматрања и уочавања појава у природи; Доживљавање лепог у природи и сталних промена у њој; Богаћење речника; Уочавање и опажање живе и неживе природе у непосредној околини; Развијање одговорног односа према окружењу; Развијање другарства и пријатељства; Развијање такмичарског духа; Поштовање правила понашања; Мотивисање ученика за учење;	Одељењске старешине и предметни наставници (СНА-Моја животна средина)	Током школске године
Једнодневни излет				
5.-8.	Ваљево – Соко град - Сунчана река- манастир Троноша- Ваљево	Развијање способности посматрања и уочавања појава у природи;	Наставници верске наставе, одељењска већа	Током школске године

		Богаћење речника; Развијање одговорног односа према окружењу; Развијање и богаћење верске културе код ученика; Поштовање правила понашања;	од 5-8. разреда, директор	
--	--	---	---------------------------	--

18. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Циљ и задаци програма	Читање као психолингвистички процес подстиче развијање не само интелектуалних и креативних способности већ и емпатије. Проширује се лексички фонд и унапређује писано и усмено изражавање. Притом, књижевност омогућује имагинарно путовање у друге светове, као и упознавање других култура и епоха, чиме се у свести читалаца учвршћује идеја о различитости и алтернативи. Дружење са књигом је ненаметљиво и целоживотно учење, које резултира повезаношћу знања различитих научних дисциплина. Почетак стварања трајне везе између човека и књиге настаје у школском добу и резултат је успешног усмеравања ученика ка читању, а самим тим ка библиотеци као месту сазнавања и учења. У претходној години потрудили смо се да се библиотечки простор оплемени и опреми квалитетним и актуелним књишким фондом. У блиској будућности планирана је аутоматизација рада школске библиотеке, чиме би се олакшало како уређење каталожке базе података, тако и сам процес претраге наслова и пут долажења до информација за све кориснике библиотеке, а с циљем персоналног развоја и усавршавања. Најављено измештање школе на нову локацију и модернизован библиотечки простор значиће осавремењивање библиотеке новим технологијама, а то, уз пажљив и проницљив одабир нових наслова, додатно ће привући ученике и појачати актуелност библиотеке, као неопходне потпоре образовно-васпитном процесу.
------------------------------	---

САДРЖАЈ/активности	Специфични циљеви/задачи	Начин реализације	Носиоци активности и сарадници
Библиотечко-информациона делатност	- Набавка, инвентарисање, класификација, ревизија књижне и некњижне грађе - Редовно вођење документације школске библиотеке - Анализа коришћења библиотечког фонда - Израда пописа стручне литературе - Континуирана и планирана набавка књига - Упис нових ученика - Вођење евиденције о издатим књигама, изрицање усмених и писаних опомене за неблаговремено враћење задужених књига - Израда програма рада и извештаја о раду - Уређење библиотечког простора	-Сарадња са осталим радницима школе-руководством, наставним особљем и помоћним радницима -Састанци и договор око набавке и коришћења фонда библиотеке	Библиотекар и директор школе
Васпитно-образовна делатност	- Упознавање ученика са радом школске библиотеке - Упознавање ученика са врстама библиотечко-информационе грађе и оспособљавање за самостално коришћење књига, часописа, енциклопедија, речника и сл. - Вођење и организовање библиотечке секције - Промовисање читања и развијање читалачких навика и способности ученика - Развијање информационе писмености и формирање навика за самостално налажење информација - Одабирање и припремање литературе и друге грађе за разне образовно-васпитне активности(теоријска и практична настава, допунски и додатни рад, ваннаставне активности ученика и др.) - Сарадња библиотекара са наставницима и стручним сарадницима, са циљем интелектуалног и креативног развоја ученика - Организовање часова у библиотеци (књижевни	- Предавања, трибине, презентације, конкурси	Библиотекари, педагог, наставници српског језика, професори разредне наставе, острали наставници

	часови, креативне радионице...) - Упућивање на Матичну библиотеку „Љубомир Ненадовић” - Испитивање интересовања ученика за књигу, усмеравање ученика у правцу њихових интересовања и потреба Одржавање планираних часова у школској библиотеци		
Културна и јавна деланост	- Учешће у обележавању значајних јубилеја за школу и просвету: Дан школе, Месец књиге, Светски дан књиге, Дечија недеља, Дан писмености, Дан матерњег језика - Припрема мултидисциплинарних пројеката, изложби, презентација, трибина; организовање књижевних сусрета и других културних догађаја - Сарадња са културним установама (Матичном библиотеком „Љубомир Ненадовић”, Народним музејем Ваљево, Центром за културу...) Књижевни сусрети и предавања у Матичној библиотеци „Љубомир Ненадовић”	- Предавања, трибине, презентације, представе	Библиотекари, педагог, наставници српског језика, професори разредне наставе, острали наставници

18. ПОСЕБНИ ПРОГРАМИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

18.1. ПРОГРАМ ПРУЖАЊА ДОДАТНЕ ОБРАЗОВНЕ ПОДРШКЕ УЧЕНИЦИМА

У складу са Законом о основама система образовања и васпитања (члан 76.) и Закона о основном образовању (члан 64.)-"Сл.гласник РС",бр.129/2021, као и Правилника о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план , његову примену и вредновање (Сл.гласник РС, бр.74/2018):

-За ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека, прилагођавање начина остваривања школског програма и израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана.

- Циљ додатне подршке у образовању и васпитању јесте постизање оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни рад, осамостаљивање у вршњачком колективу и његово напредовање.

-За остваривање додатне подршке у образовању и васпитању, директор школе, наставник, стручни сарадник, педагошки асистент и родитељ, односно други законски заступник може да добије посебну стручну помоћ у погледу спровођења инклузивног образовања и васпитања.

-Ради остваривања додатне подршке у образовању и васпитању, школа остварује сарадњу са органима јединице локалне самоуправе, као и са школом за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, односно школом која има одељење за ученике са сметњама у развоју, другим организацијама, установама и институцијама на локалном и ширем нивоу.

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог овог школског програма...

Задатак / активности	Специфични циљеви	Носиоци активности	Време реализације
Одржавање редовних састанака Стручног тима ИО у циљу праћења остваривања и реализације ИО у школи	Оперативно разрађен план рада Тима и чланови тима ангажовани у спровођењу ИО у школи	Директор, Тим за ИО	Август и по плану током године
Информисање стручних органа школе и свих интересних група о потреби додатне образовне подршке	Боља информисаност и сензибилизација свих интересних група (наставници, родитељи, ученици) са циљевима, садржајима и активностима имплементације инклузивног образовања	Директор чланови Стручног тима за ИО	Септембар и током године по потреби
Идентификација ученика који се укључују у ИО (додатна подршка за	Свим ученицима у школи омогућено да се образују у складу са својим могућностима и пружа се подршка за	Тим за ИО Одељењске старешине	Септембар и током године,

ученике са тешкоћама у развоју и за талентоване ученике)	укључивање ученика у колектив и за адекватно напредовање	Наставници	класификациони периоди
Формирање тимова за израду ИОП-а и израда ИОП-а (прикупљање података, анализа ситуације, израда педагошког профила ученика, процена потребе за подршком и приоритетних области, разрада стратегија подршке и детаљни план активности за поједине области/предмете...)	У школи постоје индивидуални образовни планови за сваког ученика са којим се ради ИОП/1, ИОП/2 или ИОП/3	Стручни тим за ИО, ИОП тим/ родитељ, педагог, наставник раз.наставе- одељењски старешина, предметни наставници...	Август-октобар и по потреби
Праћење и евалуација реализације ИОП	Успостављена сарадња свих чланова ИОП тима у циљу пружања најадекватније подршке ученику, сагледавање потребе за ревизијом и применом нових стратегија у раду са учеником	ИОП тим Стручни тим за ИО Наставничко веће Савет родитеља Педагошки колегијум	Класификациони периоди, и по потреби
Информисање о реализацији ИОП, размена примера добре праксе	Успостављена пракса размене искустава запослених о стеченим знањима са семинара и размена добрих примера у раду са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка	Стручна већа, чланови ИОП тимова, педагог	По посебном плану током године
Активности подршке за ИО	Обезбеђени стручњаци за поједине активности са ученицима који раде по ИОП-у...логопед, педагошки асистент и сл	Стручни тим за ИО, директор, просветни саветник, ИРК, мрежа за подршку инклузивном образовању на нивоу Града	Током године
Размена искустава са другим школама на локалном нивоу	Успостављена боља комуникација међу наставним радницима и пракса хоризонталног учења на нивоу школе и шире	Стручни тим за ИО, директор, просветни саветник	Током године
Укључивање свих интересних група и сарадња са локалном заједницом у реализацији ИО	Унапређена сарадња и повезаност са другим родитељима и локалном заједницом у циљу сензибилизације за ИО Већа укљученост ученика у ваннаставне и ваншколске активности што доприноси осећају припадности и укључености у колектив	Савет родитеља, разредни старешина	Током године
Праћење новопридошлих ученика	Благовремено прикупљање података о ученицима и	Одељењске старешине	Током године

	пружање адекватне подршке	Педагошка служба Родитељи/др.закоснки заступник	
--	---------------------------	---	--

18.2. ПРОГРАМ ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА

Продужени боравак је облик образовно-васпитног рада намењен ученицима млађих разреда основне школе у којем они, пре или након редовне наставе, обављају школске обавезе (домаће задатке, учење), те уз стручно вођење учитеља, кроз разноврсне активности квалитетно проводе слободно време.

Школа кроз овај вид рада са ученицима помаже ученицима у организацији времена, нуди модел који ће обезбедити извршење школских обавеза, али и време за одмор. Продужени боравак умањује негативне утицаје које родитељски друштвени ангажман може имати по развој деце. Пре свега, проблеми деце провођења времена без родитељског надзора.

У продуженом боравку се за разлику од редовне наставе, ученицима омогућује правилан смена рада, одмора, боравак и кретања на ваздуху.

Програм продуженог боравак развија предузима се са идејом подстицања, развијања и охрабривања целокупног развоја личности ученика. Нагласак је на:

- Развијању језичких способности и вербалног изражавања
- Моторичком развоју (мануелна спретност, правилно држање, координисано кретање)
- Социјалним и комуникационим вештинама (дружење, помагање, сарађивање, договарање)
- Креативном испољавању (ширење и развој интересовања, самопотврђивање кроз успешан рад и стварање креативних продуката)
- Самопоштовању, самосталности, иницијативности, радозналости и општој култури.

Рад у продуженом боравку темељи се на следећим облицима рада који се свакодневно организују и обухватају време за: учење, одмор, исхрану и слободно време.

- СЛОБОДНО ВРЕМЕ (одмор после наставе, дружење у оквиру разреда, друштвене игре)
- САМОСТАЛНИ РАД УЧЕНИКА (израда домаћих задатака, анализа наученог, утврђивање, вежбање, технике учења, коришћење додатне литературе)

- СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ (спортске активности, креативне радионице:ликовне, музичке, литерарне, драмске, рецитације, квизови; обележавање важних датума, узрада тематских паноа, уређење простора, гледање позоришних и филмских представа/пројекција, припремање културно-уметничких програма)

Програм продуженог боравка се операционализује кроз годишњи план и на месечном нивоу креирањем оперативних планова. Школа поседује и дневни распоред активности продуженог боравка.

18.3. ПРОГРАМ ЦЕЛОДНЕВНЕ НАСТАВЕ

Целодневна настава је посебан облик образовно – васпитног рада у коме се смењују часови редовне наставе и различитих облика слободних активности и у оквиру кога ученици имају један оброк и час самосталног рада.

Циљеви и задаци целодневне наставе:

- Задовољавање потреба запослених преангажованих родитеља, јер се целодневном наставом остварује безбедност деце и услови за интелектуални, емоционални, морални, радни, социјални и укупни психосоцијални развој личности ученика.
- Стварање предуслова за организовано праћење, усвајање и примену знања и умења стечених на редовним часовима
- Стицање повратних информација о укупној ваљаности примењених метода, облика и средстава у процесу образовно – васпитног рада, посебно на часовима самосталног рада ученика, у активностима у слободном времену, као и вредновање писаних и практичних радова ученика.
- Хуманизација интерперсоналних односа у школи и сарадња са родитељима.

Облици рада којима се остварује програм целодневне наставе:

- Часови редовне наставе (обавезни предмети, изборни програми, допунска настава и час одељењског старешине) према утврђеном распореду часова за сваку школску годину.
- Самосталан рад ученика (израда задатака, анализа наученог, утврђивање, вежбање, технике учења, коришћење додатне литературе) изводи се свакодневно два до три часа у току дана

- Слободне активности (спортске активности, активности усмерена на усвајање хигијенских навика, позитивних образаца понашања, организације слободног времена - свакодневно, кративне радионице и квизови – три пута недељно, рад на пројектима, обележавање значајних датума – једном месечно, израда панорама, уређење учионице – једном месечно, припремање културно – уметничког програма – четири пута годишње и гледање позоришних и филмских представа, излети, шетње – пет пута годишње).
- Остале активности ученика (конкурси, изложбе, маскенбали, организација излета, екскурзија и наставе у природи – током године)

Учитељи у целодневној настави операционализују рад кроз годишње планове и на месечном нивоу креирају оперативне планове.

19. ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Праћење остваривања школског програма у целини оствариваће се кроз:

- Редовне састанке стручних већа, актива и тимова
- Месечне консултације са директором, стручним сарадницима и члановима стручног већа
- Извештаје председника и руководиоца стручних већа и тимова на класификационим периодима (по потреби и чешће) о оставрености наведених програма
- Седнице одељенских већа, педагошког колегијума и наставничког већа

Начини на основу којих ће се долазити до података и запажања о напредовању ученика, одељења и разреда су:

- Писање извештаја о раду и напредовање ученика
- Прегледи успеха одељења на класификационим периодима
- Систематско вођење ученичких досијеа
- Ученичка процена рада на часу кроз разне форме пригодних евалуационих упитника
- Стручне консултације наставника са стручним сарадницима и директором након посете настави у циљу осигурања квалитета наставе.

Уколико се утврди да поједини елементи и програми нису заступљени у школском програму или дође до законских измена у наставним плановима и програмима за поједине разреде, приступиће се допуни програма кроз израду Анекса школског програма.

Милован
Глишић

Прва годинерска бр. 6; Тел. 014/221.310; 014/243.987; факс 014/225.076
Матична бр.: 07096909; ГИБ: 100067933;
е-пошта: sestakolara@yufmail.com; сајт: www.mgliscva.edu.rs

На основу члана 119. став 1. тачка 2) а у вези са чланом 61. Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 - др. закони и 10/2019, 6/2020 129/2021, 92/2023 и 19/2025), члана 37. став 1. тачка 2) Статута ОШ "Милован Глишић"-Пречишћен текст, дел.бр. 431-2/24 од 24.04.2024.г, Школски одбор ОШ "Милован Глишић" Ваљево, на седници одржаној 24.06.2026.године, донео је следећу:

ОДЛУКУ

Члан 1.

ДОНОСИ СЕ Школски програм ОШ "Милован Глишић" за први и други циклус основног образовања и васпитања за период од 2026-2030.године.

Члан 2.

Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања за период од 2026-2030.године прилаже се уз ову одлуку и сматра се њеним саставним делом.

Члан 3.

Одлука ступа на снагу даном доношења.

Председник Школског одбора
Сања Поповић Радивојевић
Сања Поповић Радивојевић